

Bir Eylem Araştırması: İlkokul 3. Sınıf Müzik Dersi Kazanımlarına Yönelik Şarkı Dağarcığı Oluşturma *

Yıldız Mutlu Yıldız ¹, Sibel Karakelle ², Derya Arslan Özer ³

Öz

Bu araştırmanın amacı ilkököl 3. sınıf müzik dersi kazanımlarının gerçekleştirilmesinde kullanılan şarkı dağarcığına ilişkin mevcut durumu belirlemek, yeni bir şarkı dağarcığı oluşturarak bu şarkı dağarcığının öğrenme-öğretme sürecindeki etkililiğini anlamak ve öğretimin niteliğini geliştirmeye katkı sunmaktır. Araştırma nitel araştırma desenlerinden eylem araştırması şeklinde tasarlanmıştır. Eylem planını; araştırmacının kazanımlara göre bestelediği şarkılar, ders planları ve şarkıların kayıtları oluşturmaktadır. Araştırma çerçevesinde eylem planı 27.03.2014-21.05.2014 tarihleri arasındaki toplam 8 haftada ve müzik derslerinde uygulanmıştır. Araştırmanın uygulaması 2013-2014 öğretim yılı Bahar Döneminde Isparta İli Merkez İlçesinde bulunan bir ilkökölün üçüncü sınıfındaki 30 öğrenci ve sınıf öğretmeninin katılımı ile gerçekleştirilmiştir. Araştırma verileri kişisel bilgi formları, yarı yapılandırılmış görüşmeler, öğrenci, öğretmen ve araştırmacı günlüklerinden oluşan veri toplama araçları kullanılarak elde edilmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşmelerin ses kaydı ve uygulama derslerinin video kayıtlarının çözümlemesinde bilgisayar destekli nitel veri analiz programı olan "QSR-Nvivo 10" kullanılmıştır. Nitel verilerin analizi betimsel analiz ve içerik analizi ile gerçekleştirilmiş ve elde edilen bulgular araştırma soruları doğrultusunda yorumlanmıştır.

Araştırma sonuçlarına göre müzik derslerinde şarkı söyleme çalışmaları yapılmaktadır. Öğrencilerin şarkıları hatırladıkları ancak, kazanımlara ulaşmadığı görülmektedir. Bununla birlikte uygulama süreci ve sonrasında, derslerin eylem planları doğrultusunda yürütüldüğü, öğretmenin ders kazanımı farkındalığının arttığı, öğrencilerin bu süreçte kazanımlara göre hazırlanan şarkı dağarcığı ile müzik derslerinde verilmek istenen ders kazanımlarına ulaşabildiği görülmüştür. Ayrıca, uygulama sürecinde öğrencilerin şarkı kayıtları ile söyleme, dinleme, çalma ve birliktelik becerilerinin geliştiği, besteleme ve seslendirme alanlarına karşı farkındalık kazandığı tespit edilmiştir. Alan yazın çerçevesinde sonuçlar tartışılmış, uygulama ve gelecekteki araştırmalara yönelik öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler

İlkokulda müzik eğitimi
Şarkılar
Müzik dersi kazanımları
Eylem araştırması
Sınıf öğretmeni

Makale Hakkında

Gönderim Tarihi: 11.06.2018

Kabul Tarihi: 28.08.2019

Elektronik Yayın Tarihi: 30.10.2019

DOI: 10.15390/EB.2019.7979

* Bu makale Yıldız Mutlu Yıldız'ın Sibel Karakelle danışmanlığında yürüttüğü " Bir eylem araştırması: ilkököl 3.sınıf müzik dersi kazanımlarına yönelik şarkı dağarcığı oluşturma " başlıklı doktora tezinden üretilmiştir.

¹ Süleyman Demirel Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Müzik Bölümü, Türkiye, yildizmutluyildiz@gmail.com

² Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Türkiye, skarakelle@mehmetakif.edu.tr

³ Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, Türkiye, deryaarslan@mehmetakif.edu.tr

Giriş

İlkokulda müzik eğitimi, teorik bilgiden daha çok uygulamanın ön planda olduğu bir süreci kapsamaktadır. İlkokulda müzik dersleri yaparak-yaşayarak öğrenme ilkesi üzerine inşa edilmiştir. Çocukların eğitim-öğretim sürecine katıldığı, pek çok bilgi ve beceriyi edindiği ilkokul dönemi, müzik eğitiminin de temellerinin atıldığı dönemdir. İlkokul dönemindeki çocukların müziksel gelişim ve öğrenme özelliklerini inceleyen çalışmalar, çocukların yaşlarının ilerlemesi ile birlikte çeşitli müziksel beceri ve davranışlarının da ilerlediği (Lucchetti, Caccio ve De Beni, 1997; Kim, 2000; Loong ve Lineburgh, 2000; Baldi, Tafuri ve Caterina, 2002; Kiehn, 2003; Reifinger, 2006; Özeke, 2017) noktasında birleşmektedir.

Türkiye’de ilkokul sürecinde müzik dersleri sınıf öğretmenleri tarafından yürütülmektedir. Sınıf öğretmeni yetiştirme süreci Cumhuriyetin kurulduğu yıllardan günümüze kadar uygulanan farklı programlar doğrultusunda devam etmektedir. Sınıf öğretmeni yetiştirme programlarında yer alan müzik dersleri dağılımına bakıldığında günümüzde kullanılmakta olan 2006-2007 programında müzik derslerine toplam 2 dönem yer verildiği görülmektedir (Yüksek Öğretim Kurulu, 2007). Sınıf öğretmeni yetiştirme programında teori ve uygulamanın iç içe olduğu bir ders olan müzik ders saatinin sınırlı olması çeşitli sorunlara neden olmaktadır.

Alanyazında sınıf öğretmenlerinin müzik dersi uygulamalarını ele alan araştırmalar incelenmiştir. Bu araştırmalar, öğretmenlerin müzik dersi işlerken çeşitli zorluklar yaşadıklarını, kendilerini yetersiz bulduklarını ve özgüvensiz hissettiklerini göstermektedir (Kocabaş, 2000; Hennesy, 2000; Küçüköncü, 2000; Şahin ve Aksüt, 2002; Altun, 2005; Holden ve Button, 2006; Göğüş, 2008; Karan, 2008; Wiggins ve Wiggins, 2008; Seddon ve Biasutti, 2008; Kılıç, 2009; Özmen, 2009; Hallam vd., 2009; Barış ve Özata, 2009; Okan, 2010; De Vries, 2011; Çilingir, 2011; Köreli, 2012). Sınıf öğretmenlerinin müzik dersi işleme sürecinde karşılaştıkları zorlukların çoğunlukla öğretmen yetiştirme sürecinde başladığı ve bu süreçte alınan eğitiminin yetersiz olduğu araştırma sonuçlarında görülmektedir (Kocabaş, 2000; Küçüköncü, 2000; Holden ve Button, 2006; Göğüş, 2008; Kılıç, 2009; Barış ve Özata, 2009; Keskin, 2011; Köreli 2012). Ayrıca araştırmalarda öğretmen yetiştirme sürecinde ve öğretmenlerin ders uygulamalarında teorik bilginin daha ağırlıklı yer aldığı belirtilmektedir (Şahin ve Aksüt, 2002; Karan, 2008). Araştırmalardan elde edilen başka bir sonuç ise sınıf öğretmenlerinin müzik dersi öğretim programında yer alan kazanımları gerçekleştirme noktasında kendilerini yetersiz gördükleri (Wiggins ve Wiggins, 2008; Okan, 2010; Çilingir, 2011; Cüceoğlu Önder ve Yıldız, 2017) ve bu nedenle müzik dersinin hedeflerine ulaşamadığını (Kocabaş ve Selçioğlu, 2006; Kırmızıbayrak, 2012; Nacakçı, 2010) göstermektedir.

İlkokulda müzik eğitiminin ana unsurlarından biri ilköğretim müzik dersi öğretim programıdır. Programda yapılandırmacı öğrenme kuramının esas alındığı ve bu anlayışın yaparak-yaşayarak öğrenme ilkesi üzerine temellendiği görülmektedir (Aydın, 2008). Programı; genel amaçlar, temel beceriler, öğrenme alanları, kazanımlar, etkinlikler, açıklamalar, öğrenme-öğretme süreçleri ve ölçme değerlendirme boyutları oluşturmaktadır. Program içeriği ise öğrenme alanları ve kazanımlardan oluşmaktadır. (İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programı 1-8, 2007).

Türkiye’de ilköğretim müzik dersi öğretim programının uygulanması sürecinin incelendiği çalışmalara bakıldığında özellikle müzik dersi öğrenme-öğretme süreçlerine ilişkin eksiklikler görülmektedir (Kocabaş ve Selçioğlu, 2006; Nacakçı, 2010; Okan, 2010; Çilingir, 2011; Kırmızıbayrak, 2012). Programda öğrenme-öğretme süreci etkinliklere, etkinlikler ise genellikle şarkılara dayalı şekilde oluşturulmuştur. Dolayısı ile denilebilir ki; ilköğretimde müzik öğretiminin temeli şarkı ve şarkı öğretimine dayalıdır (Uçan, Yıldız ve Bayraktar, 1999; Aydoğan, 2004; Akıncı, 2018). Çeşitli araştırmalar sınıf öğretmenlerinin özellikle şarkı öğretimi sürecinde, CD ya da internet ortamında bulunan medya içeriklerini kullandıklarını göstermektedir (Kocabaş, 2000; Özmen, 2009; De Vries, 2011). Bu noktada öğretim programında CD’de yer alacak eserlerin çocuğa görelilik ilkesi doğrultusunda sınıf seviyeleri ve ses sınırlarında ve üsluba uygun seslendirilip çalınmış, eğitimde kullanılabilir nitelikte olmasına özen gösterilmiş olması ilkesi vurgulanmaktadır (İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programı 1-8, 2007).

Ancak öğretmenlere sunulmuş olan herhangi bir CD veya medya içeriği bulunmamaktadır. Dolayısı ile internet ortamından elde edilen içerikleri öğretmenler yaygın olarak kullansa da sözü edilen çocuğa görelilik ilkesi ve müzikal niteliklerin denetiminin yapılmadığı ve bu noktada bir boşluk bulunduğunu söylemek mümkündür.

Şarkı söylemek çocuklarda müzikal gelişimi desteklemenin en yaygın yöntemidir ve tartışılmaz bir öneme sahiptir (Schweizer, 2006). Bu doğrultuda öğretimde kullanılacak şarkıların belirlenmesi konusu da önem taşımaktadır. Şarkı öğretiminde en önemli aşama ise şarkı seçimi aşamasıdır (Uçan vd., 1999). İlköğretim müzik dersinde kullanılan şarkıların incelendiği çalışmalar pek çok şarkının farklı sınıf seviyelerinde tekrar tekrar kullanıldığını ortaya koymaktadır (Sağır, 2002; Aydoğan, 2004; Kalaycıoğlu, 2009). Hâlbuki şarkıların ritmik ve ezgisel yapısının, sözlerinin ve ses sınırlarının ancak belli bir sınıf ya da devreye özgü olması gerekmektedir dolayısı ile yeni şarkılara ihtiyaç duyulmaktadır (Aydoğan, 2004). Yeni şarkıların yer aldığı çocuk şarkıları kitapları alanyazında mevcuttur. Çeşitli temalarla hazırlanan kitaplar özel yayınevleri tarafından yayımlanarak okul öncesi öğrencileri, ilköğretim öğrencileri ve korolar ile sınıf öğretmenleri ve müzik öğretmenlerine yönelik hazırlanmış; çoğunlukla eşlik CD'li yardımcı kaynaklardır (Tarman ve Durak, 2019; Tarman, 2018a, 2018b; Erol, 2017; Kıvrak, 2013; Saraç ve Bilgin, 2010; Saraç, 2007).

Çocukların çeşitli bilişsel becerileri şarkılar yoluyla kazandıklarını gösteren araştırmalar bulunmaktadır. Örneğin yabancı dil öğretiminde (Richards, 1969; Salcedo, 2002; Anşin, 2006; Keskin, 2011; Sigurdardóttir, 2012; Batdı ve Semerci, 2012; Çevikbaş, Yumurtacı ve Mede, 2018) okuma-yazma öğretiminde (Clarke, 2003; Öztosun, 2003; Thares, 2010; Iglookyouak, 2013; Arslan, Mutlu Yıldız, Karakelle ve Ergün, 2015; Öztosun Çaydere ve Bulut Alır, 2017) ve matematik öğretiminde (Kocabaş, 2009; Yağışan, Köksal ve Karaca, 2014; Tan, 2016) şarkılardan faydalanılmaktadır. Bu bağlamda araştırmacı alanyazın ışığında, yeni şarkılara duyulan ihtiyaç, şarkıların belirli bir sınıfa özgü olmasının önemi ve şarkıların çocuğa görelilik ilkesi doğrultusunda; müzik dersi kazanımlarının öğretici bir yapıda tasarlanabileceğinden hareketle ve belirlenen sorunlara bir çözüm önerisi oluşturması amacıyla bu araştırmaya ihtiyaç duymuştur. Araştırma ile ilköğretim 3. sınıf müzik dersi kazanımlarının gerçekleştirilmesinde kullanılmak üzere yeni bir şarkı dağarcığı oluşturmak, öğretim sürecini planlamak ve öğrenme-öğretme sürecini değerlendirmek hedeflenmiştir. Bu hedef doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

Eylem araştırması çerçevesinde ilköğretim 3. sınıf müzik dersi kazanımlarına göre oluşturulan şarkı dağarcığı kullanılarak öğretim süreci nasıl geliştirilebilir?

- 1- İlkokul 3. sınıf müzik dersi kazanımlarının gerçekleştirilmesinde kullanılan mevcut şarkı dağarcığının uygulanmasına ilişkin;
  - i) Öğrencilerin görüşleri,
  - ii) Öğretmenin görüşleri nelerdir?
- 2- İlkokul 3. sınıf müzik dersi kazanımlarına göre oluşturulan şarkı dağarcığının öğrenme-öğretme süreci;
  - i) Nasıl gerçekleştirilmiştir?
  - ii) Öğrencilerin görüşlerine nasıl yansımıştır?
  - iii) Öğretmenin görüşlerine nasıl yansımıştır?

Yöntem

Araştırma Modeli

Bu araştırma, eylem araştırması olarak desenlenmiştir. Eylem araştırması, eylemlerin ve öğretimin niteliğini anlamak ve iyileştirmek için gerçek sınıf ya da okul durumunu çalışma ve eylemin niteliğinin geliştirilmesi sürecidir (Elliott, 1991; Johnson, 2002). Eylem araştırması, okul ya da sınıf ortamlarındaki öğrenme ve öğretme süreciyle ilgili sorunları anlamak ve bu sorunlara çözümler üretmek amacı taşıyan uygulamalı bir eğitim araştırmasıdır (Cavkaytar, 2009). Eylem araştırmasında bir şeyi ispat etmeye çalışmak değil sadece ne olduğunu anlamak esastır (Johnson, 2002).

Bu çalışmada eylem araştırması yönteminin tercih edilmesinin temel nedeni; öğretimin doğrudan geliştirilmesi ve özellikle sınıfta uygulanan programın, daha kritik açıdan öğretmen ya da araştırmacı tarafından ifade edilebilmesi ve değiştirilebilmesidir (Bresler, 1995). Ayrıca eylem araştırması, öncelikle bir içerik sağlayarak uygulamalar hakkında mesleki bir kanıya varılması, uygulama sırasında üzerine düşünüp değiştirilebilir olması, uygulayıcıların kendi uygulamalarının niteliğini etkin bir şekilde değerlendirmelerini sağlaması bakımından uygulayıcıları teşvik edicidir (Ling Li, 2008). İlkokul müzik dersi öğretim programında çoğunlukla uygulamalı etkinliklere yer verilmiş olması, gerçekleştirilen uygulamaların niteliğini değerlendirmeye açık hale getirilebilir. Böylece eylem araştırması yöntemi ile müzik öğretim uygulamalarını geliştirmek mümkün olabilir. Bununla birlikte “öğretmeni yetkinleştirme, eylem araştırmasıyla kolaylaştırılır” (Johnson, 2002, s. 26). Çeşitli alanlarda olduğu gibi sınıf öğretmenlerinin müzik dersi alanında ortaya koydukları performans, eylem araştırması yöntemiyle geliştirilebilir. Bu çalışmada üç aşama bulunmaktadır: 1) mevcut şarkı dağarcığının öğretmen kılavuz kitabı ve programa dayalı tespit edilmesi 2) kazanımların gerçekleştirilmesinde kullanılan mevcut şarkı dağarcığının uygulanmasının öğrenci ve öğretmen görüşleri doğrultusunda tespit edilmesi 3) araştırma sürecinde oluşturulan şarkı dağarcığının kazanımlar açısından işlevselliğinin öğrenci ve öğretmen görüşlerine göre tespit edilmesi. Araştırmanın 1. aşaması daha önce bilimsel bir dergide araştırma olarak yayımlanmıştır. Bu çalışmada ise araştırmanın 2. ve 3. aşamalarına yer verilmiştir. Uygulama süreci, uygulama öncesi süreçte belirlenen kazanımlar ve ortaya çıkan verilerden hareketle planlanmıştır.

Araştırma Ortamı ve Katılımcılar

Bu araştırmanın uygulama aşaması Isparta İli Merkez İlçesinde bulunan bir ilkokulda gerçekleştirilmiştir. Okul, 2001-2003 yılında Isparta İli'nde görev yapan öğretmenlerin katkıları ile devlet tarafından yapılmış Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı resmi bir kurumdur. Okulda ikili öğretim yapılmaktadır. Araştırma, uygulamalı bir çalışma olması nedeniyle, çalışmayı uygulayacak öğretmenin gönüllü ve müzik eğitimi konusunda ilgili ve kendini geliştirmeye açık olması önemlidir. Sınıf öğretmeninin uygulamada yer alma konusunda gönüllü olması ve müzik eğitimi alanında kendini geliştirmek istemesi nedeniyle uygulama sınıfı 3. sınıf şubelerinden biri olarak belirlenmiştir. Sınıf, 3 katlı olan okul binasının giriş katında yer almaktadır. Araştırmanın katılımcıları bir 3. sınıfın 30 öğrencisi, sınıf öğretmeni, araştırmacı ve geçelik komitesi üyelerinden oluşmaktadır.

Öğrenciler: 2013-2014 Eğitim-Öğretim yılında, belirlenen 3. sınıfta eğitim gören 30 öğrencinin tamamı ailelerinden izin alınarak araştırmaya katılmıştır. Öğrencilerin 13'ü kız, 17'si erkektir. Öğrencilerin tamamının okulda gördükleri müzik dersi dışında katıldıkları müzikle ilgili bir etkinlik (koro, çalgı kursu vs.) olmadığı, şarkı söyleme konusunda ise istekli oldukları belirlenmiştir.

Sınıf Öğretmeni: Sınıf öğretmeni, 41 yaşında evli ve 2 çocuk annesidir. Meslekteki 19. yılını, bu ilkokulda ise 8. yılını çalışmaktadır. Öğretmen, Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı mezunudur. Okul dışında yürütücüsü olduğu herhangi bir faaliyet olmamasına karşın okul içinde belirli gün ve hafta kutlamalarında koro çalıştırıcılığı deneyimi bulunmaktadır. Meslek yaşamı boyunca müzik alanı dışında çeşitli hizmet içi eğitimlere katılmıştır. Sınıf öğretmeni bu çalışmada çok önemli bir role sahiptir. Araştırmacı tarafından hazırlanan eylem planının uygulayıcısı sınıf öğretmenidir.

Araştırmacı: Birinci yazar bu çalışmada araştırmacı olarak yer almıştır. Araştırmacı, Müzik Eğitimi alanında Lisans, Yüksek Lisans ve Doktora eğitimini tamamlamış bir öğretim elemanıdır. Araştırmacı, akademik yayınlarının yanı sıra çocuklar için şarkılar yazmaktadır. Şarkılarının bazılarını ilkokul ders kitaplarında yer verilmiş, bazı şarkıları ise ulusal düzeyde çeşitli ödüller almıştır. Bu araştırmada; kazanımların belirlenmesi, ders planlarının hazırlanması, ders araç gereçlerinin hazırlanması, öğretmene eylem planı ve şarkının uygulanması üzerine seminer verilmesi, yarı yapılandırılmış görüşmelerin yapılması, yarı yapılandırılmış görüşmelerde ses kaydının gerçekleştirilmesi, uygulama sürecinin video kamera kaydının yapılması ve uygulamaların değerlendirilmesini araştırmacı gerçekleştirmiştir. Ayrıca araştırmacı, belirlenen kazanımlara uygun şarkı sözlerini yazmış, şarkıları bestelemiş ve öğretmene CD olarak sunulan şarkı kayıtlarındaki vokal icraları gerçekleştirmiştir.

Geçerlik Komitesi: Araştırmacının çalışmalarına yol gösterici nitelikte eleştiri ve bilgilendirmeyi sağlamak amacıyla “Geçerlik Komitesi” oluşturulmuştur. Bu araştırma sürecinin tamamında geçerlik komitesi, bir müzik eğitimi alan uzmanı, bir sınıf öğretmenliği alan uzmanı ve araştırmacı olmak üzere 3 kişiden oluşmuştur. Geçerlik komitesi tarafından uygulama öncesinde, uygulama boyunca ve sonrasında haftalık ve aylık olarak gerçekleştirilen değerlendirme toplantıları ile süreç izlenmiştir. Geçerlik komitesi araştırma boyunca 21 kez toplanmıştır. Alınan kararlar araştırmacı tarafından yazılı olarak kayıt altına alınmış ve çalışmalar bu kararlar ekseninde sürdürülmüştür.

Veri Toplama Araçları ve Verilerin Toplanması

Bu araştırmanın verileri kişisel bilgi formları, yarı yapılandırılmış görüşmeler, öğrenci, öğretmen ve araştırmacı günlükleri ve video kayıtları araçlarıyla toplanmıştır.

Kişisel Bilgi Formları: Araştırmaya katılan öğrencileri ve öğretmeni daha iyi tanıyabilmek ve müzik ilgisinin belirlenmesine yönelik bir alt yapı oluşturabilmek için uygulama öncesinde yarı yapılandırılmış görüşmelerin başında uygulanmıştır. Öğretmen ve öğrenciler için hazırlanmış iki farklı form kullanılmıştır.

Yarı Yapılandırılmış Görüşmeler: Öğrencilerin ve öğretmenin müzik dersi kazanımlarına ilişkin görüşlerini almak amacıyla yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılmıştır. Görüşme soruları hazırlanmış ve geçerlik komitesinin görüşleri doğrultusunda düzenlemeler yapılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formları oluşturulurken pilot uygulama öncesinde 2 farklı sınıf öğretmenine uygulanarak gerekli düzenlemeler yapılmıştır. Pilot uygulamanın sonrasında ise formlara son şekli verilerek uygulamada kullanılmıştır. Öğretmen için uygulama öncesi 22, sonrasında 8 soru; öğrenciler için uygulama öncesinde 9, sonrasında 8 sorudan oluşan formlar kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşmeler uygulama öncesi ve sonrasında sınıf öğretmeni ve 30 öğrenci ile bire bir olarak okul kütüphanesinde gerçekleştirilmiştir. Görüşmelerin ses kaydı alınmıştır.

Öğrenci Günlükleri: Öğrenci günlükleri ile eğitimciler, öğrencilerini farklı açılardan tanıma fırsatı yakalayabilecekleri gibi (Erduran Avcı, 2008) öğrencilere öğrendiklerini yazılı olarak sunma ortamı; öğretmene de öğrenciyi doğal koşullarda tanıma olasılığı sağlar (Arslan ve Ilgın, 2011). Bu nedenle, öğrencilerin her dersin son beş dakikasında o günkü derse ilişkin düşüncelerini, neler öğrendiklerini, neler hissettiklerini öğrenmek amacıyla günlük tutmaları sağlanmıştır.

Öğretmen Günlükleri: Sınıf öğretmeninin araştırma sürecinde kendi bakış açısını ve değerlendirmelerini yansıtabilmesi amacıyla günlük tutması sağlanmıştır. Sınıf öğretmeni her dersin son beş dakikasında; o günkü derse ilişkin düşüncelerini, önerilerini, eleştirilerini, kazanımların gerçekleştirilmesi sürecinde şarkıların işlevselliğini yansıtmak amacıyla günlük tutmuştur.

Araştırmacı Günlüğü: Araştırmacı günlüğü, araştırmacının gerçekleştirdiği araştırma süreci hakkında düşünce ve gözlemlerini yazılı olarak yansıtmayı amacıyla tutulmaktadır (Cavkaytar, 2009). Araştırmacı dersten önce, ders sırasında ve ders sonrasında öğretim süreci ile ilgili yaşananları yansıtan günlükler tutmuştur. Ayrıca dersten sonra video kayıtlarını izleyerek notlar almış ve bu notları da günlüğe eklemiştir.

Video Kayıtları: Video kayıtları, araştırmacının tamamen öğretme-öğrenme sürecine odaklandığı, ancak sınıf içindeki olayları ve etkileşimleri de yakalamak istediği durumlarda kullanabileceği bir veri toplama aracıdır. Bu araştırmada 8 ders saatinde gerçekleştirilen video kayıtlarının süresi toplam 225 dakikadır.

Araştırmada kullanılan veri toplama araçlarından yarı yapılandırılmış görüşmeler ile öğrenci günlüklerinin analiz ve çözümlenmesi için ses kayıtları ve rubriklerden yararlanılmıştır.

Ses Kayıtları: Araştırmada kullanılan ses kayıtları uygulama öncesi ve sonrasında öğretmen ve öğrencilerle gerçekleştirilen yarı yapılandırılmış görüşmelerden elde edilmiştir. Yapılan görüşmelerde veri kaybını önlemek amacıyla ses kaydı alınmıştır. Görüşmeler sürecinde gerçekleştirilen ses kayıtlarının süresi toplam 334 dakikadır.

Rubrikler: Araştırmada öğrenci günlüklerinin puanlanması aşamasında dört dereceli (0-4) analitik bir rubrik (dereceli puanlama anahtarı) kullanılmıştır. Uygulamanın bazı haftalarında derse katılan öğrencilerden devamsızlık yapanlar olmuştur (1. Hafta mevcudu n=28 ve 7. Hafta mevcudu n=29). Bu nedenle 8 haftada rubrikle değerlendirilen öğrencilere ait günlük sayısı toplam 237'dir.

Ayrıca araştırmada verilerin toplanması aşamasında ise ders planları ve kazanımlara göre hazırlanan şarkıların kayıtları uygulama süreci materyalleri olarak kullanılmıştır.

Ders Planları: Eylem planının uygulanması hazırlanan ders planları ile sağlanmaktadır. Bu doğrultuda uygulama sürecinde her hafta için ayrı ayrı oluşturulan ders planları müzik dersi öğretim programında belirtilen kazanımlar dikkate alınarak hazırlanmıştır. Sekiz haftalık ders planı hazırlanmış, planlarla ilgili sınıf öğretmeninin ve izleme komitesinin görüşleri alınarak düzenlemeler yapılmıştır.

Kazanımlara Göre Hazırlanan Şarkıların Kayıtları: Ders planı içerisinde yer verilen ve uygulamada kullanılmak üzere kazanımlara göre bestelenen şarkılar kaydedilmiştir. Kaydedilen şarkılar her ders öğretmene bir "Audio CD" olarak sunulmuştur. CD' de şarkıların tamamının seslendirildiği bir kayıt, şarkının tamamının vokalsiz-eşlikli olarak (playback) yer aldığı bir kayıt ve şarkının yapısına göre motif ya da cümlelerine ayrılmış, çalışma bölümlerinin olduğu kayıtlara yer verilmiştir. Kazanımlara göre hazırlanan şarkıların listesi uygulama haftalarında kullanıldıkları sıra ile belirtilmiştir: Kırk Küp, Tekrar Et, Bulmaca, Nesi Var, Adım Valsi, Şarkı Söyleyim, Oyun Zamanı, Haydi Dansa.

Kazanımlara göre hazırlanan şarkıların piyano eşliklendirilmesi ve şarkıların vokal icralarının kayda alınması aşamalarında bir başka müzik alan uzmanından destek alınmıştır. Alan uzmanı, müzik eğitimi alanında yüksek lisans yapmış bir müzik eğitimcisidir. Müzikal çalışmaları arasında ulusal çocuk şarkıları yarışmalarında ödül alan çocuk şarkılarının piyano eşlik düzenlemeleri ve popüler müzik türünde düzenlemeleri bulunmaktadır. Ayrıca çeşitli müzik türlerinde bestecilik ve düzenleme çalışmalarının yanı sıra Türk Halk Müziği alanında da araştırmalar yapmaktadır.

Pilot Uygulama

Bu araştırmada esas alınacak olan uygulamanın daha sağlıklı yürütülebilmesi ve uygulamada kullanılacak olan veri toplama araçları ve ders materyallerinin etkililiğini belirlemek amacıyla pilot uygulama gerçekleştirilmiştir. Pilot uygulama 12.03.2013-14.03.2013 tarihleri arasında Isparta Merkez İlçeye bağlı bir ilkokulun 3. sınıfında gerçekleştirilmiştir. Çalışmada sınıf öğretmeninin ve öğrencilerin tamamı (n=8) yer almıştır. Uygulama öncesinde yarı yapılandırılmış görüşmeler ve kişisel bilgi formları uygulanmıştır. Uygulama dersinde "müzikteki kısa ses, uzun ses sürelerini fark eder" kazanımına uygun olarak bestelenen "Bulmaca" isimli şarkı ve ders planı kullanılmıştır. Pilot uygulama sonucunda geçerlik komitesi ile yapılan değerlendirmeler ışığında yarı yapılandırılmış görüşme formlarında gerekli düzenlemeler yapılmış, şarkının bir dizisinde değişiklik yapılmış ve ders planı üzerinde değişiklikler yapılarak eylem planı güncellenmiştir.

Verilerin Analizi

Eylem araştırmalarında analiz, veri toplama ile eş zamanlı olarak yürütülür (Yıldırım ve Şimşek, 2008; Uzuner, 2005). Bu araştırmada veri analizi, verilerin toplanma sürecindeki analizler ve veriler toplandıktan sonra yapılan analizler olmak üzere iki aşamada gerçekleştirilmiştir.

Verilerin Toplanması Sürecindeki Analizler: Bu süreçte İlkokul 3. sınıf müzik dersi kazanımlarının gerçekleştirilmesinde kullanılan mevcut şarkı dağarcığının tespit edilebilmesi için İlkokul 3. Sınıf Müzik Dersi Öğretmen Kılavuz Kitabı” doküman incelemesi ile incelenmiştir. Ortaya çıkan veriler betimsel analiz yaklaşımına göre analiz edilmiştir. Ayrıca çalışmanın bu bölümü bilimsel bir dergide araştırma olarak yayımlanmıştır (Mutlu Yıldız, Karakelle, Arslan ve Yıldız, 2016). Eylem planının uygulanmasından önce öğrenciler ve öğretmenle yapılan yarı yapılandırılmış görüşmeler içerik analizi yaklaşımı ile analiz edilmiştir.

Veriler Toplandıktan Sonra Yapılan Analizler: Verilerin tamamı elde edildikten sonra öncelikle haftalık olarak gerçekleştirilen ders uygulamalarının video kayıtları, öğretmen ve araştırmacı günlükleri, yarı yapılandırılmış görüşmelere ait ses kayıtlarının tamamının çözümlemeleri bilgisayar destekli nitel veri analiz programlarından biri olan “QSR-Nvivo 10” kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Uygulama derslerine ait videolar öncelikle “QSR-Nvivo 10” programı ile yazıya aktarılmıştır. Daha sonra bir başka müzik alan uzmanı tarafından video ve çözümlemeler karşılaştırılmıştır. Çalışmada, yapılan çözümlemelere doğrudan alıntı yapılarak yer verilmiştir. Eylem planının uygulanmasından sonra öğrenciler ve öğretmenle yapılan yarı yapılandırılmış görüşmeler içerik analizi yaklaşımı ile analiz edilmiştir. Öğrenci günlüklerinin analizinde ise derecelendirilmiş puanlama anahtarı kullanılmıştır.

Geçerlik ve Güvenirlik

Eylem araştırmalarında geçerlik ve güvenilirliğin oluşturulması geleneksel deneysel araştırmalardan farklı bir yapıdadır (Johnson, 2002). “Eylem araştırmasında geçerlik, yapılan gözlemlerle en ince ayrıntısına kadar doğru bir resim oluşturacak biçimde veri toplamak anlamına gelmektedir. Güvenirlik ise güven duyulabilecek ya da inandırıcılığı yüksek bir veri toplama ve analiz etme süreci yaşamak anlamındadır” (Karadağ, 2010, s. 106). Ağırlıklı olarak nitel veri toplama tekniklerinin kullanıldığı bu çalışmada nitel araştırmalar için önerilen geçerlik ve güvenirlik ilkeleri doğrultusunda şu önlemler alınmıştır (Merriam, 1995; Ekiz, 2004; Johnson, 2002; Uzuner, 2005; Yıldırım ve Şimşek, 2008): a) Araştırmacı yaklaşık 2 ay (18 Mart – 23 Mayıs 2014) araştırma ortamında bulunmuştur. b) Farklı veri kaynakları ve veri toplama araçları kullanılarak veri çeşitliliği sağlanmıştır. c) Veri toplama ve analiz süreçlerine çeşitli alan uzmanları katılmıştır. Bu noktada öğrenci günlüklerinin puanlanması ve öğrenci görüşmelerinin içerik analizinin güvenirliliğinin belirlenmesi için iki ayrı araştırmacı tarafından ayrı ayrı yapılmış ve puanlamalar karşılaştırılmıştır. Puanlamalar müzik eğitimi programında yüksek lisans yapmış bir müzik öğretmeni ve araştırmacı tarafından yapılmıştır. Günlüklerin puanlanmasında araştırmacılar 8 haftalık uygulamalar içerisinde rastgele belirlenen iki uygulamaya ait öğrenci günlükleri (60 günlük) ve iki derse katılan 30 öğrencinin müzik dersi günlüklerini değerlendirmişlerdir. Değerlendirmeciler arası tutarlılığı belirlemek için Kendall W testi uygulanmıştır (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2008). Yapılan analiz sonucunda “2.Uygulama” (Kendall W = 0,022) ve “6.Uygulama” (Kendall W = 0,245) (p<0,05) kazanımlarına ait günlüklerin puanları arasında anlamlı bir farklılık olmadığı belirlenmiştir. Sonuç olarak puanlayıcılar arasında tutarlılık olduğu belirlenmiştir. Öğrenci görüşmelerinde yapılan içerik analizinin güvenirlik analizi hesaplaması için Miles ve Huberman’ın (1994) önerdiği güvenirlik formülü (Güvenirlik = Görüş Birliği/ “Görüş Birliği + Görüş Ayrılığı”) kullanılmıştır. Güvenirlik hesaplarının %70’in üzerinde çıkması, araştırma için güvenilir kabul edilmektedir (Miles ve Huberman, 1994). Güvenirlik analizi 0.98 olarak belirlenmiştir. Elde edilen sonuç, araştırma için güvenilir kabul edilmiştir. d) Araştırma sürecinde toplanan veriler geçerlik komitesince düzenli olarak incelenmiş ve değerlendirilmiştir. Bunun yanı sıra geçerlik komitesinin değerlendirmeleri dışında oluşturulan şarkı dağarcığı ve bu şarkı dağarcığının uygulanması sürecine ilişkin veriler Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Öğretim Üyesi ve bestecilik/eğitim müziği alan uzmanı

tarafından “teyit incelemesi” ile değerlendirilmiştir. e) Uygulama dersleri video ile yapılandırılmış görüşmeler ise ses kaydı ile kayıt altına alınmıştır. f) Araştırma süreci, verilerin toplanması ve analizi aşamaları ayrıntılı olarak betimlenmiştir.

Araştırmada Alınan Etik Önlemler

Bu araştırma sürecinde araştırmanın pilot uygulama ve uygulama süreçlerini gerçekleştirmek için Isparta Milli Eğitim Müdürlüğünden resmi izinler alınmıştır. Uygulamalarda yer alan öğretmen, öğrenci ve öğrenci velilerine araştırmanın amacı ve çerçevesi hakkında bilgi verilmiştir ve bu süreçte video kamera kaydı, ses kaydı yapılarak kayıt altına alınmasına ilişkin katılımcıların onayı alınmıştır. Katılımcıların gönüllülük esasına dayalı olarak araştırmada yer aldıklarını beyan etmeleri sağlanmıştır.

Eylem Planı ve Uygulama Süreci

Araştırmada kullanılan eylem planının oluşturulması için öncelikle Müzik dersi öğretim programında yer alan genel amaçlar, temel beceriler ve değerler, öğrenme alanları, kazanımlar, etkinlikler, açıklamalar ve müzik dersi öğrenme-öğretme süreci incelenmiştir. Bu incelemeler sonucunda öncelikle şarkı dağarcığı oluşturmak için uygun olan kazanımlar belirlenmiştir. Bu aşamada 8 kazanım (6 ana kazanım) belirlenmiştir. Belirlenen kazanımlar şunlardır; “Konuşurken ve şarkı söylerken sesini doğru kullanır. Birlikte şarkı söyleme kurallarına uyar.”, “Duyduğu basit ritim ve ezgiyi tekrarlar.”, “Müzikteki uzun ve kısa ses sürelerini fark eder.”, “Yarattığı ritim çalgısıyla, dinlediği ve söylediği müziğe eşlik eder.”, “Farklı ritmik yapılarıdaki ezgilere uygun hareket eder.”, “Müzikleri uygun hız ve gürlükte seslendirir.”, “Müziklerdeki aynı ve farklı söz kümelerini harekete dönüştürür.”, “Müziklerde yer alan farklı ezgi cümlelerini dansa dönüştürür.” Eylem planları ve şarkılar belirlenen bu kazanımlar doğrultusunda hazırlanmıştır. Kazanımların belirlenmesinden sonra ilköğretim müzik dersi öğretim programı dikkate alınarak şarkılar oluşturulmuş ve etkinlikler planlanmıştır. Araştırma sürecinde araştırmacı etkinliklerde öğretmenin uygulamalarının değerlendirilmesi ve önerileri doğrultusunda değişiklikler yapmıştır.

Eylem planının uygulama aşaması sınıf öğretmeni ile birlikte planlanmıştır. Bu doğrultuda uygulamalar haftada 1 defa, 1 ders saatinde (müzik dersi) gerçekleştirilmiştir. Öğretmenin yani eğiticinin eğitimi de uygulamanın yapıldığı gün, ders saati öncesinde yapılmıştır. Eğiticinin eğitiminin, eğiticinin serbest zamanında yapılması uygun görülmüştür. Araştırmanın uygulama süreci 8 haftada tamamlanmıştır.

Eylem planı sırasında yapılan çalışmalar; dört aşamadan oluşmaktadır. İlk olarak araştırmacı ders planını hazırlanmış ve kazanıma yönelik şarkıyı bestelemiştir. İkinci aşamada plan öğretmene ders öncesi eğiticinin eğitiminde sunulmuş ve öğretmenin görüşleri doğrultusunda son şekli verilmiştir. Üçüncü aşamada öğretmen uygulama dersini plan çerçevesinde gerçekleştirmiş ve araştırmacı süreci video kamera ile kayıt altına almıştır. Son aşamada ise araştırmacı hem öğretmen ile hem de geçerlik komitesi ile yaptığı değerlendirmelerden yola çıkarak sonraki dersin planlamasını gerçekleştirmiştir.

Bulgular

Mevcut Şarkı Dağarcığının Uygulanması İle İlgili Öğrencilerin ve Öğretmenin Görüşleri

Öğrencilerin Uygulama Öncesi Görüşleri

Öğrencilerin uygulama öncesi yarı yapılandırılmış görüşme verilerinin içerik analizi sonucunda 4 tema belirlenmiştir. Bu temalar “Müzik ilgisi teması”, “Öğrenme-öğretme teması”, “İçerik teması” ve “Değerlendirme teması”dır.

Müzik ilgisi teması 5 alt temadan oluşmaktadır. Bu alt temalar “Müzik dinleme”, “Dinlenen şarkıcılar”, “En sevilen ders”, “Müzik dersinin anlamı” ve “Müzik dersini sevme”dir. Müzik dinleme alt temasında öğrencilerin (n=29) müzik dinlediği ve müzik dinlemeyi sevdiği görülmektedir. Dinlenen şarkıcılar alt temasına göre öğrencilerin çoğunlukla popüler müzik türlerine ilgi duydukları anlaşılmaktadır. Bununla birlikte çoğunlukla yetişkinlerin yaşantılarını konu alan içerikte şarkıların çocuklar tarafından beğenildiği ve kabul gördüğü söylenebilir. Ayrıca bazı çocukların sadece televizyon programları ve müzik yarışmaları yoluyla müzik dinlediği ve müzikle ilgilendiği de görülmektedir.

En sevilen ders alt temasında öğrenciler arasında en sevilen ders matematiktir (n=16). Müzik dersi ise en sevilen 3. derstir (n=4). Müzik dersinin anlamı alt temasında öğrencilerin cevaplarından hareketle müzik dersinin çoğunlukla şarkı söylemek olarak algılandığını söylenebilir. Ayrıca müzik derslerinin bazı öğrenciler (n=6) üzerinde eğlenmek, mutluluk, huzur, sevgi gibi olumlu duygular oluşturduğu söylenebilir. Müzik dersini sevme alt temasına göre öğrenciler büyük çoğunlukla (n=29) müzik dersini sevmektedir.

Öğrenme-öğretme temasına bakıldığında bu temanın 7 alt temadan oluştuğu görülmektedir. Bu alt temalar "Müzik dersinin işlenişi", "Şarkı söyleme", "Materyal kullanımı", "Şarkıların belirlenmesi", "Şarkıların öğrenilmesi", "Şarkıları tek tek/sınıfça söyleme", "Şarkıları söylerken dans/hareket yapma" şeklinde belirlenmiştir. Müzik dersinin işlenişi alt temasında müzik dersinin işlenişinde şarkı söyleme etkinliğinin ağırlıkta olduğu görülmektedir. Bu bağlamda öğrencilerin anlatımlarına bakarak bu süreçte yer alan şarkı söyleme etkinliklerinde oyun, dans, devinim eksenli bir yaklaşımdan söz edilmediği görülmektedir.

Şarkı söyleme alt teması ve materyal kullanımı alt temasında öğrencilerin tamamının (n=30) yanıtlarından bir önceki alt temada da belirtildiği gibi şarkı söyleme etkinliklerinin müzik dersinin işleniş sürecinde önemli bir yer kapladığı görülmektedir. Ayrıca ders işleme sürecinde ders kitabı, defter, bilgisayar, CD gibi materyallerin kullanıldığı görülmektedir. Şarkıların belirlenmesi alt temasında ise müzik dersi öğrenme-öğretme sürecinde şarkıların belirlenmesi aşamasında çoğunlukla (n=23) ders kitabından yararlanıldığı bunun yanı sıra beğenilmeyen şarkı olması durumunda kitapta yer almış olsa bile kullanılmadığı söylenebilir.

Şarkıların öğrenilmesi alt temasına bakıldığında şarkı öğretiminde kulaktan öğretim yönteminin kullanıldığı ve öğretmenin internet ortamından faydalandığı da görülmektedir. Şarkıları tek tek/sınıfça söyleme alt temasına göre müzik derslerinde genellikle sınıfça yani koro halinde şarkı söylenmektedir. Solo halde şarkı söylemenin ise daha az tercih edildiği görülmektedir. Şarkı söylerken dans/hareket yapma alt temasına bakıldığında öğrencilerin çoğunlukla (n= 18) şarkı söylerken dans/hareket yaptıklarını söylemek mümkündür. Ancak dans/hareket yapmak konusunda görüşlerini belirtirken olumsuz ya da belirsizlik içeren yanıtlar veren öğrencilerin sayısının (n=12) da az olmadığı söylenebilir. Bu bağlamda daha önce "müzik dersinin işlenişi alt temasında" öğrencilerin şarkı söylerken oyun, dans, devinim içeriklerinden söz etmediği düşünüldüğünde bu konunun öğrenciler üzerinde yeterince etki oluşturmadığı düşünülebilir.

İçerik teması altında müzik dersinde "öğrenilen şarkılarla ilgili düşünceler", "şarkıları söylerken zorlanma", "şarkıları severek söyleme" ve "şarkı söylerken eğlenme" olmak üzere 4 alt tema görülmektedir. Müzik dersinde öğrenilen şarkılarla ilgili düşünceler alt temasında öğrencilerin öğrenilen şarkılarla ilgili genel olarak (n=29) olumlu düşünceler belirttiği görülmektedir. Bu doğrultuda öğrencilerin müzik derslerinde öğrendikleri şarkıları beğendikleri söylenebilir. Şarkıları söylerken zorlanma alt temasına bakıldığında müzik dersinde şarkı söylerken zorlanmayan öğrencilerin çoğunlukta olduğu (n=23) ancak şarkı söylerken zorlandığını ifade eden öğrencilerin (n=7) olduğu da görülmektedir. Müzik derslerinin ağırlıklı olarak şarkı söyleme etkinliklerine dayalı olduğu düşünüldüğünde öğrencilerin şarkı söylerken zorlanma ya da zorlanmama hissi yaşamaları derse karşı tutumu etkileyen bir unsur olarak düşünülebilir.

Şarkıları severek söyleme alt temasında öğrencilerin şarkı söyleme konusunda çoğunlukla (n=28) istekli oldukları ve şarkıları severek söyledikleri görülmektedir. Şarkı söylerken eğlenme alt temasında ise öğrencilerin tamamı (n=30) şarkıları söylerken eğlendiğini belirtmiştir. Söz konusu alt temada öğrencilerin tamamının şarkı söylerken eğlendiklerini ifade etmelerine rağmen öğrencilerin bir kısmı (n=10) "şarkıları severek söyleme" ve "şarkıları söylerken zorlanma" alt temalarında olumsuz görüş bildirmişlerdir. Bu noktada öğrencilerin şarkı söylerken eğlenmeleri ile şarkıları severek söyleme ya da şarkı söylerken zorlanma durumları arasında ilişki olmadığı düşünülebilir.

Değerlendirme temasının 3 alt temadan oluştuğu görülmektedir. Bu alt temalar “öğrenilen şarkılar”, “şarkılardan öğrenilenler” ve “şarkı yazma önerileri” dir. Öğrenilen şarkılar alt temasına bakıldığında “Bu Vatan” (n=22), “Balık Ördek Kurbağa” (n=20) ve “Atabarı” (n=20) isimli şarkıların öğrenciler tarafından en çok hatırlanan şarkılar olduğu söylenebilir. Bu doğrultuda söz konusu 3 şarkının öğrenciler üzerinde diğer şarkılara göre daha fazla etkiye sahip olduğu söylenebilir. Öğrencilerin sözü edilen şarkılarla ilgili verdikleri cevaplardan hareketle bu şarkılarla ilgili çeşitli çıkarımlar yapabildikleri görülmektedir böylelikle bu şarkıların daha fazla hatırlandığı düşünülebilir. Ayrıca şarkıların öğretim aşaması da öğrencilerin ilgilerini etkileyen bir unsur olabilir.

Şarkılardan öğrenilenler alt temasında “Bu Vatan, Balık Ördek Kurbağa, Atabarı, Avcı, Bay Mikrop, Ninni, Üç Elma, Ceviz Adam” isimli şarkılar doğrultusunda verilen cevaplar incelenmiştir. Buna göre öğrencilerin büyük çoğunlukla şarkıların sözlerinden yola çıkarak, şarkı sözleri ekseninde cevaplar verdiği söylenebilir. Öğrencilerin şarkı sözlerini genel olarak bildiği ve bu doğrultuda cevaplar verdiği gözlenmiş olmasına karşın ders kazanımları ile ilişkilendirilmesi bağlamında çoğunlukla herhangi bir ifadeye rastlanmadığı görülmektedir. Bazı öğrencilerin ise (n=3) şarkılardan hiç bir şey öğrenmediğini ifade etmesi ile şarkıların eğitici-öğretici, bilgilendirici yönlerinin öne çıkmadığı düşünülebilir.

Şarkı yazma önerileri alt temasına bakıldığında öğrencilerin görüşlerinde çoğunlukla (n=12) güzel ve eğlenceli şarkılar istedikleri görülmektedir. Bunun yanı sıra şarkıların öğretici, bilgilendirici nitelikte olması da çocuklar açısından önem taşıyan bir unsur olarak yansımıştır. Öğrencilerin önerileri arasında yer alan oyunlu şarkılar, komik şarkılar, akılda kalan, zor olmayan şarkılar ve pop şarkılar onların beklentileri ve güzel şarkı anlayışlarını yansıtmaları bakımından önemli birer gösterge olarak değerlendirilebilir. Ayrıca öğrencilerin müzik dersinde öğrendikleri şarkılardan etkilenecek şarkı yazma önerilerini belirttikleri söylenebilir. Örnek olarak “Bu Vatan”, “Balık Ördek Kurbağa”, “Atabarı”, “Sınıftaki Eşyalar”, “Ninni” isimli şarkılardan hareketle öğrencilerin “hayvanlarla ilgili şarkılar”, “derslerle ilgili”, “ülkelerle ilgili”, “ninni gibi” konularını önerdikleri görülmüştür.

Öğretmenin Uygulama Öncesi Görüşleri

Öğretmenin uygulama öncesi yarı yapılandırılmış görüşme verilerinin içerik analizi sonucunda 5 tema belirlenmiştir. Bu temalar “Müzik ilgisi teması”, “Eğitim geçmişi teması”, “Öğrenme-öğretme teması”, “İçerik teması” ve “Değerlendirme teması”dır. Ayrıca öğretmenin görüşlerini daha açık şekilde yansıtmak amacıyla 21.03.2014 tarihinde gerçekleştirilen uygulama öncesi yarı yapılandırılmış görüşme kayıtlarından doğrudan alıntılara yer verilmiştir.

Müzik ilgisi temasının 3 alt temadan oluştuğu görülmektedir. Bu alt temalar “Müzik dinleme”, “Dinlenen sanatçılar” ve “Şarkıların söz yazarı-bestecisi” dir. Müzik dinleme alt temasında öğretmenin severek müzik dinlediği görülmektedir. Dinlenen sanatçılar alt temasında öğretmenin dinlediği belirli bir sanatçının olmadığı söylenebilir, bunu şöyle ifade etmiştir: *belirli dinlediğim biri yok ama müziğin her çeşidini dinlerim, özellikle radyo dinlerim.* Şarkıların söz yazarı-bestecisi alt temasında öğretmen, şarkıların besteci ve söz yazarlarını merak ettiğini şu sözlerle ifade etmiştir: *Şarkı sözlerini, bestecilerini merak ederim, özellikle Türk sanat müziği bestecilerini merak ederim.* Bu durumda sınıf öğretmenin müzik dinlemeyi seven, her müzik türünü dinleyebilen, şarkıların nasıl oluştuğuyla ilgili merakı olan, müziğe karşı ilgili bir öğretmen olduğunu söylemek mümkündür.

Eğitim geçmişi temasına bakıldığında 4 alt tema görülmektedir. Bu alt temalar “Lisans öğreniminde müzik”, “Eğitimin yeterliliği”, “Nota bilgisi”, “Çalgı kullanımı”ndan oluşmaktadır. Lisans öğreniminde müzik alt temasında sınıf öğretmeni lisans eğitimini Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Bölümü’nde tamamladığını belirtmiştir. Lisans eğitimi sürecindeki müzik eğitimini ise *orada hocamız vardı, flüt dersimiz vardı* şeklinde tanımladığı görülmektedir. Öğretmenin anlatımları doğrultusunda lisans öğrenimi sürecinde müzik derslerinin flüt çalma odaklı bir yaklaşımla yürütüldüğü düşünülmektedir.

Eğitimin yeterliliği alt temasında sınıf öğretmeni, lisans eğitimi sürecinde aldığı müzik eğitiminin yeterli olmadığını düşünmektedir. Bu durumu şöyle ifade etmiştir: *Aldığım eğitimi yeterli bulmuyorum... Bizim öğretmenlerimiz eskiden öğretmen okulu mezunuydu ve mandolin çalardı, saz çalardı... Ben de onlar gibi olmayı çok isterdim mandolin çalmayı çok isterdim mesela... Öğretmene göre bir öğretmenin enstrüman çalması, müzik dersini etkileyen önemli bir unsur olarak görülmektedir. Bu nedenle lisans öğreniminde bir enstrüman çalma becerisinin kazandırılmasının önemi ekseninde görüş bildirmiştir.*

Nota bilgisi alt temasına bakıldığında öğretmenin *iyi kötü nota bilirim* yanıtı verdiği görülmektedir. Öğretmen nota bilgisi hakkında şu açıklamayı yapmıştır: *Nota bilgim vardır, iyi-kötü bilirim... Ama nota bilgim, uzun yıllardır vermediğim için unuttum açıkçası ama çok isterim nota ile vermeyi....* Bu noktada öğretmenin nota bilgisi konusunda kendisini yeterli hissetmediği ve programda olmadığı halde nota ile müzik dersi işlemek konusunda istekli olduğu söylenebilir.

Çalgı kullanımı alt temasına bakıldığında öğretmen *çalgı çalmayı bilmiyorum ama blok flütü iyi-kötü çalarım* cevabını vermiştir. Burada öğretmenin blok flütü bir enstrüman olarak görmediği söylenebilir. Bunun yanı sıra blok flüt çalma konusunda da kendini yeterli hissetmediği düşünülmektedir.

Öğrenme-öğretme temasının 7 alt temadan oluştuğu görülmektedir. Bu alt temalar "Materyal kullanımı", "Şarkı öğretimi", "Bilmediği şarkıyı öğrenme", "Şarkı öğretimi sırasındaki duygular", "Şarkı öğretiminde karşılaşılan zorluklar", "Ders kitabında yer alan şarkılar" ve "Şarkıların daha verimli olması için öneriler" den oluşmaktadır.

Materyal kullanımı alt temasında öğretmenin müzik dersi işlerken "ders kitabı, defter, bilgisayar, internet" ten faydalandığı görülmektedir. Öğretmen özellikle internette faydalandığını şu sözlerle belirtmiştir: *Genelde internette faydalaniyorum... Şarkının müziğini bulmaya çalışıyorum nota bilgim çok iyi olmadığı için ezgisini yanlış vermek istemiyorum çocuklara, internette müziğini buluyorum sonra sözleri zaten kitapta yazılı oluyor... Çocuk şarkıları sitelerini kullanıyorum genelde....* Sınıf öğretmenin görüşlerinden ders işleme sürecinde özellikle şarkı öğretiminde internette bulunan içerikleri kullandığı görülmektedir. Ders kitabının ise öğretmen için yalnızca şarkıların söz ögesinin bulunduğu bir kaynak olarak algılandığını söylemek mümkündür.

Şarkı öğretimi alt temasına bakıldığında genel olarak öğretmen şarkı öğretme sürecini *Sözleri yazdırıyorum, önce ben söylüyorum, arkadan tekrar ettiriyorum, daha sonra onlara hareket katmaya çalışıyorum* şeklinde ifade etmiştir. Bu süreçte öğretmenin kulaktan öğretim yöntemini benimsediği görülmektedir. Bununla birlikte şarkılara devinim katma konusunda çabaladığı ve şarkı uygun olduğu sürece bunu gerçekleştirdiği söylenebilir. Bu duruma örnek olarak öğretmenin şu ifadesi gösterilebilir *mesela Ceviz Adam diye bir şarkı vardı işte burnu uzun lü lü lü diye mesela onlara hareketler yaptırınca çocukların daha çok hoşuna gidiyor.* Öğretmen şarkı öğretme sürecini anlatırken *önce çocukların ilgisini çekmek için internette müziğini dinletiyorum çocuklara, beğenip beğenmediklerini soruyorum, sonra bunun sözlerini öğrenmek ister misiniz? Diyorum genellikle evet diyorlar...* ifadesi ile şarkıları öğretmeden önce internette yer alan kayıtlarını dinlettiğinden söz etmiştir. Bu doğrultuda şarkı kayıtlarının seslendirilme ve düzenleme özellikleri öğrencilerin güdülenmesinde rol oynayan önemli bir unsur olarak düşünülebilir.

Bilmediği şarkıyı öğrenme alt temasında öğretmen müzik dersi öğretim programında yer alan ancak bilmediği bir şarkıyı öğrenmek için *İnternette müziğini bulmaya çalışıyorum ya da müzik öğretmeninden yardım almaya çalışıyorum* yanıtını vermiştir. Öğretmenin *söylediğim gibi müzik öğretmeni olan arkadaşşıma sormaya çalışıyorum, ya da eşim bir şekilde internette buluyor...* Diğer türlü yalan yanlış öğretmek istemiyorum benim içime sinmiyor... sözlerinden şarkıları öğrenmek dolayısı ile öğretmek için oldukça çaba sarf ettiği düşünülmektedir. Bununla birlikte şarkılardaki söz, ritim ve ezgi öğelerini bir bütün olarak algıladığı, bu nedenle şarkıları öğrenme aşamasında özellikle şarkının ezgisi üzerinde durduğunu söylemek mümkündür.

Şarkı öğretimi sırasındaki duygular alt temasında öğretmen duygularını, *Ben çok zevk alıyorum çünkü ben şarkı söylemeyi çok seviyorum* sözleriyle ifade ettiği görülmektedir. Öğretmen şarkı söylemenin insanı rahatlatan, mutlu olmasını sağlayan bir aktivite olduğundan söz etmektedir. Bunun yanı sıra görüşlerini öğrencilerine de aktardığı şu ifadelerinden anlaşılmaktadır: *Rahatlıyorum, sıkıntılımdan arınıyorum, çocuklarıma da böyle söylüyorum zaten, çok mutlu oluyorum, seviyorum yani şarkı söylemeyi.*

Şarkı öğretiminde karşılaşılan zorluklar alt temasında öğretmen karşılaştığı zorluklardan genel olarak “Öğrencilerim konuşur gibi şarkı söylüyorlar, çok yavaş söylüyorlar, yüksek sesle şarkı söylüyorlar” biçiminde söz etmiştir. Bu noktada öğretmen karşılaştığı sorunları daha ayrıntılı olarak şöyle anlatmaktadır: *Şarkı öğretirken genelde öğrencilerim konuşur gibi şarkı söylüyorlar... Onda problem çekiyorum... Bir de çok yavaş söylüyorlar çocuklar mesela müzik kitabında yazıyor yavaş-çabuk-hızlı gibi ona çok fazla uymuyorlar hızlı hızlı dedikçe bu defa seslerini yükseltiyorlar hızlı söyleyeceğim diye... Onlarda problem yaşıyorum... İşte o aslında çocukların içindeki isteği, enerjiyi uyandırmak gerekiyor belki de onu ben başaramıyorum....* Öğretmenin burada söz ettiği konuşur gibi söyleme, şarkıdaki söz ögesine daha çok odaklanıldığı ve ezginin göz ardı edildiğine bir işaret olabilir. Bir diğer problem de şarkıların hız özelliklerine uygun olarak seslendirilememesi ile ilgilidir. Ayrıca öğretmen daha hızlı söyletme isteği sonucunda öğrencilerin seslerini yükseltme eğilimi gösterdiklerini belirtmiştir. Öğretmen yaşadıkları bu sorunları kendisinin öğrencilerde istek uyandıramadığı için oluşmuş olabileceğinden söz etmiştir. Öğretmenin görüşleri doğrultusunda şarkı öğretiminde yaşanan sorunlara bakıldığında öğretmenin tespit etmiş olduğu sorunlardan sınıf öğretmenin farkındalığının oldukça yüksek olduğunu söylemek mümkündür. Öğretmenin sözünü ettiği sorunlar, müzik öğretimi alanındaki bilgi eksikliği, öğretim yöntemlerinin eksik uygulanması, öğretimde kullanılan şarkıların özellikleri ve öğrencilerin geçmiş öğrenmelerinden kaynaklanan davranışlar gibi çeşitli boyutların bir yansıması olarak düşünülebilir.

Ders kitabında yer alan şarkılar alt temasında öğretmen kitapta yer alan şarkıları “aslında şarkıları uygun buluyorum çocuklar için” cevabı ile değerlendirmiştir. Ayrıca ders kitabında yer alan şarkıları örneklerle açıkladığı görülmektedir, *mesela Bay Mikrop diye bir şarkı var, Ceviz Adam eğlenceli, bir de o şarkılara hareket ekleyebiliyorsunuz hareketleri yok ama ben onlara mutlaka hareket ekliyorum....* Burada öğretmen şarkıları öğrenciler için uygun bulmakla beraber şarkıların devinim içermediğinden söz etmektedir. Buna karşın devinim eklenebilen şarkıların daha eğlenceli olduğunu ifade etmiştir. Müzik dersi öğretim programında da derslerin oyun-dans-devinim ekseninde yürütülmesinin önemi vurgulanmaktadır. Sınıf öğretmenin görüşleri doğrultusunda programda yer alan bazı şarkıların oyun-dans-devinim için uygun bulunmadığı söylenebilir. Şarkıların daha verimli olması için öneriler alt temasında öğretmen kazanımlara yönelik oluşturulacak şarkılar için “şarkıların mutlaka bir mesajı olmalı” önerisini dile getirmiştir. Bu doğrultuda öğretmen şarkıların bir mesajının olması gerektiğinin altını çizmiştir.

İçerik temasının 2 alt temadan oluştuğu görülmektedir. Bu alt temalar “ders kitabında yer alan şarkılar” ve “kılavuz kitap kullanımı”dır. Ders kitabında yer alan şarkılar temasında öğretmen “Sırayla öğretiyorum, bilmediklerimi internetten ya da müzik öğretmenine sorarak öğreniyorum” yanıtlarını vermiştir. Öğretmenin *Bu şarkıları hep öğrettim çocuklara mutluluk şarkısına kadar, sırayla öğretiyorum diğerlerine sıra gelmedi henüz...cevabı* açıklaması doğrultusunda kılavuz kitapta yer alan şarkıları kullandığı söylenebilir.

Kılavuz kitap kullanımı alt temasına bakıldığında öğretmenin “Çok fazla faydalanmıyorum” cevabı görülmektedir. Öğretmen kılavuz kitabı kullanmadığını şu şekilde anlatmıştır: *Kılavuz kitaptan çok fazla faydalanmıyorum... Ben kitabın yetersiz olduğunu düşünüyorum mesela kitapta çok alakasız şeyler oluyor... Nasıl diyeyim, yani çocukların seviyesinden daha farklı, ilgisini çekmeyecek şeyler olduğunu düşünüyorum kitapta, onun yerine sadece şarkı olsun... Aslında müfredata çok uymuyorum açıkçası... Ben açıkçası yılların bana verdiği deneyimlerden faydalanıyorum, üniversitedeki hocamızın bize anlattıklarından faydalanıyorum... Çok fazla kılavuz kitabına yıllar da geçtikçe hep aynı şeyleri yapmaktan deneyimlerimden faydalanıyorum, gerek duymuyorum... Kitapta her şeyin teknik olarak yer alması gerektiğini düşünüyorum, etkinlik açıklamalarını da bilmiyorum....* Öğretmenin anlatımlarına bakıldığında müzik dersi öğretim programı doğrultusunda derslerini yürütmediği söylenebilir. Bunun yanı sıra kılavuz kitabı kullanmadığını söylemek mümkündür. Kılavuz kitabı kullanmama gerekçesini kitapta çok fazla teknik bilginin yer alması, çocukların ilgisini çekmemesi ve seviyelerine uygun olmaması ile açıkladığı görülmüştür.

Değerlendirme temasının 1 alt temadan oluştuğu görülmektedir. Bu alt tema “ders kazanımlarının gerçekleşmesi” dir. Bu alt temada öğretmene müzik dersi kazanımlarını gerçekleştirme durumu sorulduğunda “Açıkçası ben kazanımlara çok bakmıyorum, benim için önemli olan çocuğun müziği sevmesi” yanıtı verdiği görülmüştür. Bu konudaki görüşünü öğretmen şöyle ifade etmiştir: *Açıkçası ben oradaki kazanımlara çok bakmıyorum... Benim için önemli olan çocuğun müziği sevmesi, müziğin rahatlatması çocuğu... Mesela ben matematik dersinde de müzik yaparım, son bir 5 dk. haydi çocuklar şarkı söyleyelim, hani neyi öğrenmiştik, haydi hareketleriyle yapalım... Yani önemli olan çocuğu rahatlatmak... Günlük hayatımızda da müziği niye dinleriz biz ruhen rahatlamak için dinleriz... Benim amacım çocuğa her ders ya da her hafta çocuk şarkısı öğretmek, onu söylesin, ders çalışırken söylesin, bir iş yaparken, yolda giderken... Mesela ben dikkat ettim öğrettiğim şarkıyı eve giderken hepsi mırıldanarak gidiyor... Benim için bence kazanımı yerine getirmiş demektir.... Öğretmenin ifadelerinden hareketle müzik dersinin bir rahatlama zamanı olarak algılandığı ve bu yönde değerlendirildiği düşünülebilir. Öğretmenin ders kazanımlarına bakış açısından programda yer verilen etkinliklerin sadece şarkı söyleme kısmının gerçekleştirildiği düşünülmektedir. Bu nedenle ders süreci ile ilgili kazanımların dikkate alınmadığını söylemek mümkündür.*

İlkokul 3. Sınıf Müzik Dersi Kazanımlarına Göre Oluşturulan Şarkı Dağarcığının Öğrenme-Öğretme Süreci

Eylem Planının Uygulanması Süreci

Eylem planının uygulaması 8 haftada tamamlanmıştır. Aşağıda haftalık sürece yer verilmiştir. Sürecin betimlenmesinde ders planı ekseninde araştırmacının günlüğüne yansıttığı notlar, sınıf içi diyaloglar, öğretmen ve öğrencilerin günlüklerinden kesitler ve rubriklerin değerlendirmeleri yer almaktadır. Bununla birlikte 1., 2. ve 8. haftalara ait uygulamalarda kullanılan planların tüm basamakları yansıtılırken diğer haftalara ait planların uygulamalarına (3-4-5-6-7) ise özet olarak yer verilmiştir. Ayrıca uygulama döngüsü içerisinde haftalık olarak dersin tamamlanmasından sonra araştırmacı ve öğretmen süreci birlikte değerlendirmiştir. Araştırmacı yapılan çalışmaları ve değerlendirmeleri geçerlik komitesi ile tekrar değerlendirerek döngüyü sürdürmüştür.

Birinci Hafta (27.03.2014)

Uygulamanın ilk haftasında “konuşurken ve şarkı söylerken sesini doğru kullanır. Birlikte şarkı söyleme kurallarına uyar” kazanımına uygun olarak “Kırk Küp” isimli şarkı bestelenmiştir. Bu ders ile kelimelerin doğru ve güzel anlaşılır bir şekilde söylenebilmesinin önemi ve bunu sağlayabilmek için sesin doğru kullanılması ve nefesin kontrol edilmesinin önemi vurgulanmıştır. İlk uygulama dersi olması nedeniyle öğrenciler ve öğretmenin oldukça heyecanlı olduğu gözlemlenmiştir. Öğretmenin uygulamaya geçtiğinde daha önceki ders işleme alışkanlıkları doğrultusunda ilgili ders planının dışına çıkarak öğrencilere bazı sorular yönelttiği ancak beklediği yanıtları almakta zorlandığı gözlemlenmiştir. Bu noktada hem çekim yapılmasının etkisi hem de uygulamanın ilk dersi olması nedeniyle öğretmenin doğal davranma konusunda zorlandığı ve gerginlik yaşadığı gözlemlenmiştir. Ancak kısa sürede duruma uyum sağlayarak giriş sürecini planda belirtildiği gibi uyguladığı söylenebilir.

Şarkı öğretimi aşaması ve şarkı öğretimine ilişkin öğretmene sunulmuş olan ses materyalinin uygulama sürecinde nasıl kullanılacağı hakkında ayrıntılı bir anlatıma yer verilmiştir. Araştırmacı bu aşamada şarkının doğru bir şekilde öğretilmesi dolayısı ile kazanımın gerçekleştirilmesini sağlamak amacı ile öğretmene şarkının motiflere ve cümlelere ayrılmış bölümlerinin kayıtlarını sunmuştur. Uygulama öncesi yapılan seminerde öğretmenin hazırlanan ses kaydı ile şarkıyı kolaylıkla öğrendiği gözlemlenmiştir. Öğretmen uygulama öncesi seminerde şarkı öğretimi için motif motif oluşturulan bölümlerin sayısının çok olması nedeniyle zorlanabileceğini ifade etmiştir. Bu nedenle araştırmacı şarkıyı sadece cümleler halinde öğretebilmesi için hazırlanan bölümleri kullanabileceğini söylemiştir. Ancak uygulama sırasında öğretmenin şarkıyı cümle cümle öğretebilmesi için hazırlanan bölümleri plandan takip etmekte zorlandığı ve ders akışını sağlamak için planın dışına çıkarak bir süre kendi yöntemleri ile dersi sürdürdüğü gözlemlenmiştir.

Daha sonraki aşamada önceki bölümlerde yapılan çalışmalar ışığında doğru ve güzel şarkı söyleyebilmek için sesin konuşma sırasında doğru kullanılması bunun için de nefes kullanımının önemi gibi bilgilerin paylaşımı beklenmektedir. Öğretmenin öğrencilere uygulama yaptırmayı beklerken öğretmenin bu aşamayı uygulamadığı gözlemlenmiştir. Araştırmacı bu durumu günlüğüne şöyle yansıtmıştır:

Ders sırasında öğretmen şarkı öğretimini tamamladıktan sonra doğrudan değerlendirme aşamasında geçti. Bu sırada dersin son 10 dk. gelmişti ve değerlendirme aşaması için zamanının yetmeyebileceğini düşünerek bu aşamayı fark etmemiş ya da uygulamaya gerek görmemiş olabilir. Öğretmene hem zaman kullanımı hem de ders planına uygun hareket etmesi konusunda daha belirgin bir sunum yapmam gerekiyor sanırım... (Araştırmacı Günlüğü, 27.03.2014).

Değerlendirme aşamasında öğretmen ve öğrencilerden ders içi uygulamalar ile ilgili günlük yazmaları beklenmiştir. Öğrencilerin birinci uygulama dersinden sonra yazdıkları günlükler rubrik kullanılarak değerlendirilmiştir. Buna göre öğrenciler en düşük 2 en yüksek 3 puan almış olup, alınan puanların sınıf ortalaması ise 2,21'dir. Bu doğrultuda hem uygulamanın ilk dersi olması hem öğrencilerin daha önce hiç günlük yazmamış olmaları hem de öğretmenin öğrencilere günlük yazmadan önce yaptığı açıklamaların etkisiyle öğrencilerin günlüklerine öğrenme süreci ile ilgili oldukça az detay yer aldığı ve öğrencilerin ağırlıklı olarak duygularını yansıttığını söylemek mümkündür. Öğrencilerin günlüklerinde yer alan ifadelerden bir bölüm aşağıda verilmiştir:

Şarkıyı severek söyleyip, ağzımızı yaymamalıyız. Şarkının hızlı olan yerlerini hızlı, şarkının yavaş olan yerlerini yavaş söylemeliyiz. Şarkıyı anlayarak söylemeliyiz (Öğrenci Günlüğü, Öğrenci 5, 27.03.2014).

Bu derste Kırk Küp adlı parçayı öğrendik. Kırk Küp adlı şarkı çok güzelmiş. Bu şarkıyı söylerken şarkı kurallarını öğrendik. Bu şarkıyı söylerken heyecanlandım. Şarkı çok güzelmiş (Öğrenci Günlüğü, Öğrenci 6, 27.03.2014).

Öğretmenin ders süreci ve kazanımlar ekseninde yazdığı günlüğe bakıldığında ders kazanımlarını uygulama sürecinde vurgulamış olduğu ve bu ekseninde dersi sürdürmüş olduğu ancak yaptığı çalışmaları günlüğüne kazanımları yansıtır şekilde ifade etmediği düşünülmektedir. Bu noktada öğretmenin uygulama öncesi görüşmede ifade etmiş olduğu ve araştırmanın birinci alt probleminde de değinilen "açıkçası ben oradaki kazanımlara çok bakmıyorum" ifadesinden hareketle öğretmenin daha önceki ders işleme alışkanlıkları ile kazanım odaklı değerlendirmede bulunmadığı düşünülmektedir. Öğretmenin günlüğünde yer alan ifadelerle aşağıda yer verilmiştir:

Ben, bu şarkıyı beğendim. Şarkının yavaş ve hızlı bölümlerinin olması heyecan katmış. Bu şarkı ile yavaş ve hızlı söyleme arasındaki farkı anlıyorlar. CD 'de 2 bölüm olması yeterli sözlü ve playback kısmı. Öğretmen açısından da öğretmesi kolay ve eğlenceli bir şarkı olmuş (Öğretmen Günlüğü, 27.03.2014).

Araştırmacı uygulama dersinin ardından yapılan çalışmaları geçerlik komitesi ile paylaşmıştır. Geçerlik komitesi ile birlikte yapılan değerlendirmeler sonucunda şarkı öğretim sürecinde kullanılan bölümlerin azaltılması ve ders öncesi seminerlerde kazanım ile ilgili noktaların daha vurgulanarak verilmesi kararı alınmıştır.

İkinci Hafta (03.04.2014)

Uygulamanın ikinci haftasındaki derste "duyduğu basit ritim ve ezgiyi tekrarlar" kazanımına yönelik "Tekrar et" isimli şarkı bestelenmiştir. Araştırmacı birinci ders uygulamasının ardından alınan kararlar doğrultusunda ders planında öğretmenin uygulamasını kolaylaştırmak için mümkün olduğunca şarkı öğretiminde kullanılacak bölümlerin az sayıda olmasını sağlamaya çalışmıştır. Ders öncesi seminerde araştırmacı öğretmene özellikle ders planına uygun bir ders işleme sürecinin neden önemli olduğu ile ilgili açıklamalarda bulunmuş ve ders kazanımının süreç için anlamına değinmiştir. Ders öncesi seminere ilişkin araştırmacı günlüğüne şu notları düşmüştür:

...elbette öğretmen kazanım kavramını biliyordu ancak müzik dersi ve kazanım ilişkisi konusunda daha önceki ifadelerinden ve bir önceki ders uygulamasından hareketle bu konunun vurgulanmasına ihtiyaç duyulmuştur. Diğer bir konu da ders planı basamaklarının uygulanma aşamasındadır. Bu noktada öğretmene planda yer verilen giriş, sezdirme, bilgiyi paylaşma ve bilgiyi kullanma aşamalarını mutlaka plan çerçevesinde yürütülmesinin sürecin sağlıklı işlenmesinde belirleyici bir unsur olduğu açıklanmıştır. (Araştırmacı günlüğü, 03.04.2014).

Öğretmenin ders planının giriş aşamasını uygulamaya başladığında bir önceki dersin aksine rahat ve sakin olduğu gözlemlenmiştir. Öğretmen ders planı doğrultusunda öğrencilerin dikkatini çekmek ve onların aynı zamanda eğlenceli vakit geçirmesini sağlamak için ders öncesi seminerde araştırmacının yönlendirmesi ile komik ve eğlenceli örneklerle çalışmalar yaptırdığı gözlemlenmiştir. Giriş aşamasındaki etkinliklere bakıldığında öğretmenin çoğunlukla planda yazılan etkinlikleri tamamlamıştır. Ancak bu aşamanın son etkinliği olan ve oyunun bir parçası olarak düşünülen çeşitli şekillerde basit ritim tekrarı yapma aşamasının gerçekleştirilmediği görülmektedir. Dolayısı ile kazanımın gerçekleştirilmesi için önem taşıyan bu bölümün eksik bırakıldığı söylenebilir.

Öğretmenin şarkı hakkında herhangi bir açıklama yapmadan tıpkı planda olduğu gibi şarkıyı ilk kez dinlettiğinde, öğrencilerin kendiliğinden şarkıdaki yönergelere uygun şekilde duydukları ritimleri tekrar etmeye başladıkları ve şarkıyı söylemeye çalıştıkları gözlemlenmiştir. Bu doğrultuda öğrencilerin şarkıyı odaklanarak dinlemelerinin bir neticesi olarak hiçbir açıklama olmadan sadece şarkıyı etkin bir şekilde dinleyerek öğrenme sürecinin oldukça hızlı ve verimli şekilde ilerleyeceği düşünülebilir. Aynı zamanda şarkının kendisinin de bu durumun oluşmasında etkili bir rol oynadığı düşünülebilir. Sezdirme aşaması sırasında sınıf içinde geçen konuşmaların bir bölümüne aşağıda yer verilmiştir:

Öğretmen: *Bunu ne kadar çabuk ezberlerseniz şarkıyı öğrenmeniz o kadar çabuk olacak... Aralarda ritimler var, bunları işte ellerle ayaklarla alkış şeklinde ben size göstereceğim, siz şarkının sözlerine bakın lütfen, aynı zamanda ben şarkıyı da açıyorum size, bir taraftan da dinleyin...*

Öğrenciler: *Dinliyorlar... Öğrenciler kendiliğinden eşlik edip ritimlerin onlara ayrılan kısımlarını tekrar ediyorlar...*

Öğretmen: *Kolay değil mi? zor değil...*

Öğrenciler: *Evet.*

Öğretmen: *Şimdi burada aslında şarkı söylüyoruz, ritim tutuyoruz, bekliyoruz, ondan sonra 2. sözleri giriyor, anladınız değil mi? Şimdi tekrar çalıyorum ben dinle öyle, bu arada söylemek isteyen söyleyebilir... Şimdi başlıyoruz...*

Öğrenciler: *Çocuklar şarkıyı söylüyor CD ile birlikte...(Video kayıt No: 2, 4.17"-9.57").*

Öğrencilerin bu aşamada "duyduğu basit ritim ve ezgiyi tekrarlar" kazanımına uygun olarak birlikte çalma ve söyleme kurallarına da uygun şekilde dinledikleri şarkı ve ritmi tekrarlamaları ve yaptıkları çalışmalarını ifade etmeleri beklenmektedir. Bu doğrultuda öğrencilerin ders içi uygulamalar sonucu yaptıkları çıkarımlara bakıldığında ders kazanımının gerçekleştiği söylenebilir. Bilgiyi kullanma aşamasında ise öğrencilerin ulaştıkları bilgileri pekiştirmesi amacıyla şarkının *playback* sürümüne yer verilmiştir. Burada araştırmacı öğrencilerin şarkıyı sadece piyano eşliği ile seslendirilebilmesi sonucunda sürecin pekiştirilmesini sağlamayı amaçlamıştır. Bu noktada öğrenciler tarafından şarkının giriş müziğinin ve sözlerin başladığı noktanın hissedilmesi, söylenecek ve beklenilecek noktaların hissedilmesi gibi müzikal davranışları kavrama düzeyleri gözlemlenmiştir. Değerlendirme aşamasında ise öğretmen ve öğrencilerden ders içi uygulamalarla ilgili günlük yazması beklenmiştir. Öğrencilerin 2. uygulama dersinden sonra yazdıkları günlükler rubrik ile değerlendirilmiştir. Buna göre günlüklerden en düşük 2 en yüksek 4 puan alınmıştır. İkinci ders

günlüklerinden alınan puanların sınıf ortalaması ise 3'tür. Bazı öğrencilerin günlüklerinde yer alan ifadelerden bir bölüme aşağıda yer verilmiştir:

Ben bu şarkıyı beğendim. Çünkü bu şarkıdan kuralları öğrendik. Tekrar etmeyi öğrendik. Aynı zamanda ritmi öğrendik. Önce şarkıyı dinledik, sonra müziği söyledik, sonra ritmi öğrendik (Öğrenci Günlüğü, Öğrenci 11, 03.04.2014).

Şarkı güzeldi. Eğlendik. Beni heyecanlandırdı. Kurallardan bahsediyordu, tekrar etmekten, dinlemekten, ritimden bahsediyordu. Şarkının adı Tekrar Et' di. Sözleri çok güzeldi, eğlendiriciydi (Öğrenci Günlüğü, Öğrenci 27, 03.04.2014).

Sınıf öğretmenin günlüğünde ise ders kazanımının gerçekleştirilmesi sürecinde kullanılan "Tekrar Et" şarkısının bu süreç için etkili olduğu yönünde ifadelerinin olduğu görülmektedir. Bu noktada öğretmenin uygulama sürecinde ve bu sürecin günlüğe yansıtılması noktasında ders kazanımı ekseninde bir bakış açısı sergilemeye çalıştığı gözlemlenmiştir. Öğretmenin günlüğünde şu ifadeler yer almaktadır:

Bu şarkıyla öğrenciler, şarkıya beraber başlamayı ve bitirmeyi öğrendiler. Şarkının sözleri hatırdaki kalıcı ve müziği çok eğlenceliydi. Sözleri kısa ama anlamlı. Öğrenciler bu şarkıyla tekrarın önemini anladılar. Dinleyerek, daha doğrusu iyi dinleyerek, kolay öğrenileceğini öğrendiler. Her şeyden önemlisi eğlendiler, mutlu oldular. Mutluluk öğrenmenin temellerinden birisidir (Öğretmen Günlüğü, 03.04.2014).

Üçüncü Hafta (10.04.2014)

Üçüncü hafta gerçekleştirilen uygulamada "Müzikteki uzun ve kısa ses sürelerini fark eder" kazanımı yer almaktadır. Bu kazanıma yönelik bestelenen şarkının ismi "Bulmaca"dır. Ders planının değerlendirme aşamasında öğretmen ve öğrencilerden ders içi uygulamalarla ilgili günlük yazması beklenmiştir. Öğrencilerin 3. uygulama dersinden sonra yazdıkları günlükler rubrik ile değerlendirilmiştir. Buna göre günlüklerden en düşük 2 en yüksek 4 puan alınmıştır. Günlüklerden alınan puanların sınıf ortalaması ise 3.1'dir. Öğrencilerin günlüklerinde ders sürecinde yapmış oldukları etkinliklerden söz ettikleri ve öğrencilerin ders ile ilgili duygularını da günlüğe yansıttıkları görülmüştür. Ayrıca araştırmacı günlük formlarını dağıtırken öğrencilerin kendi ad ve soyadını hecelere ayırıp kısa ve uzun heceleri uygun sembollerle göstermelerini istemiştir. Bunun üzerine öğrencilerin tamamının ad ve soyadını doğru bir şekilde uygun sembollerle gösterdiği belirlenmiştir. Bazı öğrencilerin ve sınıf öğretmenin günlüklerinde yer alan ifadelerden bir bölüme aşağıda yer verilmiştir:

Ben bu derste kısa ve uzun sesi öğrendim. Araştırmacı öğretmenle birlikte çok güzel bir şarkı öğrendik. Öğrendiğimiz bütün şarkıları Araştırmacı öğretmen besteliyormuş. Ben bunu hiç bilmiyordum. Şarkının hareketleri çok basit. Çok neşeli ve harika bir şarkı. İyi ki Araştırmacı öğretmen bize şarkı öğretiyor (Öğrenci Günlüğü, Öğrenci 15, 10.04.2014).

Bu şarkı da çok güzeldi. Bu derste sesli, sessiz biten heceleri öğrendik. Eğer sesli olursa ".", sessiz olursa "-" koyuyormuşuz. Bu şarkı çok eğlenceliydi, çok zevkli, eğitici kelimelerle anlatılmayacak kadar güzeldi. Araştırmacı öğretmene teşekkür ederiz (Öğrenci Günlüğü, Öğrenci 19, 10.04.2014).

Bu şarkıyla uzun ve kısa heceler güzel anlatılmış. Öğrenciler eğlenerek uzun ve kısa heceyi kavriyorlar. Şarkı eğlenceliydi aynı zamanda. Öğrenciler seslerini kullanırken daha bilinçli kullanıyorlar. Söyledikleri şarkıdaki uzun ve kısa heceleri eğlenerek öğreniyorlar. Şarkı sözlerinde ve müziğinde bütünlük var. Akılda kalıcı. Ön hazırlık amaca çok uygundu. Şarkının önceden ritmik söylenmesi de iyi bir hazırlıktı. Verilmek istenen kazanımlar şarkının içinde gizliydi. Çok güzel (Öğretmen Günlüğü, 03.04.2014).

Dördüncü Hafta (17.04.2014)

Dördüncü uygulama haftasında “Yarattığı ritim çalgısıyla, dinlediği ve söylediği müziğe eşlik eder” kazanımı ele alınmıştır. Bu kazanıma uygun olarak “Nesi Var” isimli şarkı bestelenmiştir. Ders öncesi seminerle ilgili araştırmacı günlüğüne şu notları yansıtmıştır:

...daha önceki uygulamalarda öğretmenin şarkı sözlerini tahtaya yazarken plan dışına çıkarak, dersin en başında tahtaya yazdığı görülmüştür. Bunun üzerine öncelikle ilk iki derste durumu fark etmesi beklenmiş daha sonra üçüncü ders uygulamasında kendisine bu durumun farkında olup olmadığı sorulmuştur. Ve daha önce de belirtildiği gibi öğretmen bunun bir alışkanlıktan kaynaklandığı belirtmiştir. Bunun üzerine bugünkü ders uygulamasında bu nokta üzerinde hassasiyet göstermesinin sürecin akışını daha sağlıklı olması açısından önemli olduğunu vurgulayarak etkinlik uygulamalarını aşama aşama gerçekleştirdik. Uygulamalar ilerledikçe her şeyin daha doğal ilerlediğini düşünüyorum (Araştırmacı günlüğü, 17.04.2014).

Değerlendirme aşamasında öğretmen ve öğrencilerden ders içi uygulamalarla ilgili günlük yazması beklenmiştir. 4. uygulama dersinden sonra öğrencilerin günlükleri rubrikle değerlendirilmiştir. Buna göre günlüklerden en düşük 3 en yüksek 4 puan alınmıştır. Günlüklerden alınan puanların sınıf ortalaması ise 3,26’dir. Öğrenci günlüklerinde çoğunlukla dersin içinde yer alan etkinliklerin tümünden söz edildiğini söylemek mümkündür. Ayrıca öğrencilerin günlüklerinde işledikleri dersle ilgili daha çok müziksel ifadeler kullandıkları söylenebilir. Öğretmenin günlüğünde ise ders kazanımını gerçekleştirme sürecinde şarkının etkili rol oynadığı belirtilirken etkinliklerin sınıfın tamamı tarafından eksiksiz uygulanabilmesi için ders süresinin yeterli olmadığı vurgulanmıştır. Öğretmen günlüğü, bazı öğrenci günlükleri ve araştırmacı günlüğünde yer alan ifadelere aşağıda yer verilmiştir:

Her zamanki gibi amaca çok uygun bir şarkıydı. Kısa ve uzun heceler yine sözlerle çok iyi verilmiş. Her zamanki gibi söylemesi, öğretmesi eğlenceliydi. Ama 1 derste öğretilmesi biraz zor oldu. Şarkının öğretilme süresi 4-5 ders olursa amaçlara daha iyi ulaşılabirdi. Ritim tutma duygusu çok iyi verilmiş. Öğrenciler ritim tutarken eğlendiler. Tek problem zaman kısıydı (Öğretmen Günlüğü, 17.04.2014).

Nesi Var adında bir şarkı öğrendik, uzun kısa heceyi pekiştirdik. Ritim tuttuk çatal kaşıkla, eğlendik. Sesli sessiz harfler ile oyun oynadık. İlk kıtada alkış yaptık. Sesli harfle bitenin altına (.) koyduk, sessiz harfle bitene (-) çizgi koyduk (Öğrenci Günlüğü, Öğrenci 7, 17.04.2014).

Şarkı güzeldi. Eğlenceliydi. Yine kısa hece, uzun ve sus’u öğrendik. Söylerken alkış, çatal ve kaşık kullandık. Şarkıyı çok sevdim. Şarkının adı “Nesi Var”dı. Hecelerine ayırdık ve kısa ve uzun olanları işaretledik. Kısılara nokta, uzunlara çizgi ile gösterdik. Öğretmenimiz son kıtada çatal, kaşık ve bıçak resimleri yaptı. Çok beğendim (Öğrenci Günlüğü, Öğrenci 27, 17.04.2014).

Bu derste öğrencilerin şarkıyı kolaylıkla öğrendiklerini gözlemledim. Bu süreçte zorlandıkları tek nokta şarkının zayıf zamanlarında yapılan eşlik oldu. Bu noktada da öğrencilerin büyük çoğunluğunun bu eşliği yaptıklarını söyleyebilirim ancak birlikte söyleme kuralları çerçevesinde bakıldığı zaman birliktelik sağlamak konusunda tamamen bir doğruluktan söz etmek zor. Bu açıdan öğrencilerin zorlanabileceğini ders planını hazırlarken düşünmüş olmakla birlikte sınıf öğretmenin bu zorluğu aşabileceğini düşünmüştüm. Yine de çalışmanın ilerleyen kısımlarında birliktelik konusunda bir ilerleme olduğunu düşünüyorum. Sınıf Öğretmeni beni şaşırtmadı. Ders planlama aşamasında tek ders süresi için oldukça fazla etkinlik içeren bir ders olduğunu geç de olsa fark ettim (Araştırmacı Günlüğü, 17.04.2014).

Beşinci Hafta (21.04.2014)

Uygulamanın beşinci haftasında “farklı ritmik yapılardaki ezgilere uygun hareket eder” kazanımı yer almaktadır. Bu kazanıma yönelik olarak bestelenen şarkının ismi “Adım Valsi” dir. Uygulama öncesi seminer ile araştırmacı öğretmenin ders planındaki etkinlikleri uygulamasını sağlamıştır. Ayrıca etkinliklerle ilgili açıklamalarda bulunmuş ve ders kazanımının süreç için anlamına değinmiştir. Giriş aşaması etkinliklerinin genel olarak planda belirtildiği gibi uygulandığı söylenebilir.

Değerlendirme aşamasında öğretmen ve öğrencilerden ders içi uygulamalarla ilgili günlük yazması beklenmiştir. Rubrik ile değerlendirilen öğrenci günlüklerinde en düşük 2 en yüksek 4 puan alınmıştır. Günlüklerden alınan puanların sınıf ortalaması ise 2, 73’tür. İlk uygulama dersi dışındaki diğer uygulama dersleri ile bu dersten alınan sınıf ortalamaları kıyaslandığında bu derste alınan puanların ortalamasında düşüş olduğu görülmektedir. Bu durum ders kazanımının uygulama içerikli olması nedeniyle sürecin yazıya eksik aktarılmasından kaynaklanmış olabilir. Aynı zamanda öğrenci günlüklerinde ağırlıklı olarak ders sürecine dair duyguların ifade edildiği görülmektedir. Öğrenci günlüklerinden bazılarında yer alan ifadeler aşağıda yer verilmektedir:

Şarkı güzeldi. Ben şarkıyı beğendim. Hareket ettik. Şarkı yavaştı. Sonra hızlandı. Çok güzeldi. Şarkıyı ayakta söyledik. Hareketli bir şarkıydı. Hareketleri güzeldi. Ben bu yüzden şarkıyı beğendim (Öğrenci Günlüğü, Öğrenci 14, 21.04.2014).

Bu derste şarkı söyledik. Hareket ettik. “Adım Valsi” şarkısını söyledik. Hareketli bir şarkıydı. Hem güzeldi hem eğlenceliydi. Ve biz bu şarkıya mutluluk kattık. Teşekkürler (Öğrenci Günlüğü, Öğrenci 26, 21.04.2014).

Öğretmen günlüğüne bakıldığında, öğretmen ders kazanımını gerçekleştirme sürecinde şarkının etkili olduğunu ifade etmektedir. Bununla birlikte günlükte, uygulama sürecinin daha etkili olabilmesi için önerileri görülmektedir. Öğretmenin günlüğünde şu ifadeler yer almaktadır:

Bu haftaki şarkının hareketlerinin olması şarkıya eğlence katmış. Yalnız şarkının 2. sözüne geçerken aradaki süre daha uzun olursa daha iyi olur. Öğrenciler 2. tekrarda nefes alsınlar. Şarkının yavaş ve hızlı bölümlerinin olması ayrıca güzel olmuş. Öğrenciler bu şarkı ile ritim duygusunu daha iyi hissediyorlar (Öğretmen Günlüğü, 21.04.2014).

Uygulama dersinin ardından araştırmacı ve öğretmen ders sonrasında genel olarak süreci değerlendirmişlerdir. Araştırmacı, öğretmene uygulamalarının başarılı olduğunu ancak sınıftaki ses sisteminin yetersiz kalması nedeniyle etkinlikler sırasında öğrencilerin sağlıklı şekilde müziği duyamamalarından kaynaklanan zorlanmalar olduğunu ifade etmiştir. Ayrıca öğretmen şarkının yavaş bölümünden hızlı bölümüne geçerken öğrencilerin zorlandığını, aradaki farkı tam olarak algılayamadıklarından söz etmiştir. Konu ile ilgili ders sonrasında araştırmacının günlüğünde yer alan notlar şu şekildedir:

Ses sisteminin oldukça güçsüz olması ders sürecinin zorlaşmasına neden olan en önemli unsur oldu. Çünkü sağlıklı duyum olmayınca şarkının girişleri ve bağlantısının algılanmasında zorluklar oluştu. Bir diğer nokta da öğretmenin ifade ettiği bağlantının kısa olması, gerçekten önemli bir ayrıntı ve önemli bir eleştiri, hemen düzeltilmeli (Araştırmacı Günlüğü, 21.04.2014).

Altıncı Hafta (06.05.2014)

Altıncı uygulama dersinde “müzikleri uygun hız ve gürlükte seslendirir” kazanımı yer almaktadır. Kazanıma yönelik olarak “Şarkı Söyleyelim” şarkısı bestelenmiştir. Giriş aşaması etkinliklerine bakıldığında nefes çalışmaları ile yavaş-hızlı ve kuvvetli-hafif kavramlarının hissettirilmek istendiği söylenebilir. Öğretmenin etkinlikleri uygularken özellikle yavaş-hızlı kavramları kullanmadığı onun yerine uzun süre-kısa süre şeklinde ifade ettiği gözlemlenmiştir. Bu anlamda aslında uygulamaları olması gerektiği yaptırmış olmasına karşın ifade konusunda hatalı bir kullanımdan söz edilebilir.

Değerlendirme aşamasında öğretmen ve öğrenciler ders içi uygulamalarla ilgili günlük yazmıştır. Rubrik ile değerlendirilen günlüklerden öğrenciler en düşük 2 en yüksek 4 puan almıştır. Puanların sınıf ortalaması ise 3,7'dir. Günlüklerin içeriklerinde çoğunlukla derste sözü edilen kavramların öğrencilerin ifadelerine yansıdığı görülmektedir. Günlüklerde özellikle ders sürecinde öğretmenin daha çok vurguladığı gürlük kavramından söz edilmektedir. Bununla birlikte öğrencilerin ders süreci ve şarkı ile ilgili duygularını da günlüğe yansıttıkları görülmektedir. Öğretmen günlüğünde ise uygulama süreci bir bütün olarak yansıtılmıştır. Özellikle öğretim sürecini zevkli bulduğunu belirtmiştir. Öğrenci günlüklerinden bazıları, araştırmacının öğrenci günlükleri ile ilgili kendi günlüğüne yansıttığı notlar ve öğretmen günlüğü aşağıda görülebilir:

Bu derste hafif ve kuvvetli kavramları ile ilgili bir şarkı öğrendik. Şarkının adı "şarkı söyleyelim" idi. Şarkı bize hızlı ve yavaş kavramlarını da öğretti. Ben şarkıyı çok sevdim ve arkadaşlarımdan da sevdiğini düşünüyorum (Öğrenci Günlüğü, Öğrenci 1, 06.05.2014).

Müzik dersi yaptık. Şarkının adı "şarkı söyleyelim" idi. Bu şarkı bize hafif ve kuvvetli kavramlarını öğretti. Çok eğlenceli bir şarkıydı. Elim biraz acıdı ama şarkı söylemeye değdi (Öğrenci Günlüğü, Öğrenci 28, 06.05.2014).

Öğrenci günlüklerinin neredeyse tamamına yakınında bu derste kuvvetli-hafif kavramını öğrendiğini anlatan ifadeler vardı. Çünkü öğretmen sadece dersin giriş aşamasında hız kavramından söz etti ancak orada da uzun ses-kısa ses şeklinde hatalı bir kullanımda bulundu, sanıyorum bu durumun farkında değildi. Bu anlamda öğretmenin vurguladığı her şeyi öğrencilerin yansıtmasının çok önemli bir işaret olduğunu düşünüyorum. Bunların dışında uygulama derslerinin yaklaşık 3. dersinden itibaren öğrencilerin şarkıları nasıl yaptığımızla ve ileride müzik öğretmeni olmak istedikleri ile ilgili ifadeleri de konuya olan ilgileri açısından beni mutlu ediyor (Araştırmacı Günlüğü, 06.05.2014).

Şarkı yine çok eğlenceli, öğrenciler hızlı-yavaş kavramlarını, yine hareket katarak öğreniyorlar. Hafif ve kuvvetli kısımların alkışla öğretilmesi ayrıca güzel olmuş. Öğrenciler şarkıyı öğrendikten sonra hafif-kuvvetli kavramlarını kendiliklerinden öğrenmiş oluyorlar. Ayrıca öğretmen açısından da öğretilmesi çok zevkliydi. Başta konuya ilişkin yapılan nefes çalışmaları öğrencileri şarkıya çok güzel hazırlıyor (Öğretmen Günlüğü, 06.05.2014).

Yedinci Hafta (13.05.2014)

Yedinci uygulama dersinde "müziklerdeki aynı ve farklı söz kümelerini harekete dönüştürür" kazanımı yer almaktadır. Bu kazanıma yönelik bestelenen şarkının adı "Oyun Zamanı"dır. Ders planının değerlendirme aşamasında öğretmen ve öğrencilerden günlük yazması beklenmiştir. Rubrik kullanılarak değerlendirilen öğrenci günlüklerinde en düşük 2 en yüksek 4 puan görülmektedir. Puanların sınıf ortalaması ise 2,89'dur. Günlüklerde öğrencilerin çoğunlukla derste vurgulanan kavramları ifade ettiği görülmektedir. Ancak ders kazanımının uygulamaya dayalı olması nedeniyle öğrencilerin anlatımlarında bire bir kazanımın yansımaları beklemenin doğru olmayacağı düşünülmektedir. Bu noktada öğrencilerin çoğunlukla ders sürecini anlattıkları söylenebilir. Ayrıca günlüklerin bir kısmında öğrencilerin ders süreci ve şarkı ile ilgili duyguları görülmektedir. Öğretmenin günlüğünden ise kazanımın verilmesinde etkili bir şarkı olduğu düşünülebilir. Öğrenci günlüklerinden bazıları ve öğretmen günlüğünde yer alan ifadeler aşağıda yer verilmektedir:

Bu derste yazıların hareketle ifade edildiğini öğrendik. Nakaratı da öğrendik. Nakarat şöyle bir şey, ortada ve sonda söylenen aynı şey. Bu şarkıyı öğrendiğime çok mutlu oldum. Araştırmacı öğretmen çok güzel şarkı yazıyor. Ben çok beğeniyorum. Arkadaşlarımdan da beğeniyor mu biliyorum (Öğrenci Günlüğü, Öğrenci 9, 06.05.2014).

Bu derste nakaratı, kol kola girmeyi, oyunu, tek ayaküstünde durmayı, ellerimizi kaldırıp vurmaya, ayaklarımızı yere vurmaya, hoplamaya, el ele vermeyi, sırt sırta vermeyi öğrendik. İkinci kıtayı dört defa söyledik. Şarkıyı çok beğendim. Eğlenceliydi. Şarkının adı "oyun zamanı"ydı (Öğrenci Günlüğü, Öğrenci 27, 06.05.2014).

Şarkının hareketlerle öğretilmesi çok güzel olmuş. Öğrenci aktif olarak derse katılıyor. Şarkının hep tekrar edilen yani nakarat konusunu hareketlerle daha kolay öğrendiler. Bu kısımda hep aynı hareketlerin olması güzel olmuş. Öğrenci şarkının sözlerini okuyunca nakarat kavramını algılıyor (Öğretmen Günlüğü, 13.05.2014).

Sekizinci Hafta (21 Mayıs 2014)

Uygulamanın son dersinde “müziklerde yer alan farklı ezgi cümlelerini dansa dönüştürür” kazanımı yer almaktadır. Bu kazanıma yönelik “Haydi Dansa” isimli şarkı bestelenmiştir. Ders öncesi seminerde etkinliklerle ilgili uygulamalar üzerinde durulmuştur.

Plandaki giriş aşaması etkinliklerinde şarkıda yer alan hareketlerin öncelikle şarkıdan bağımsız şekilde sadece hareket olarak verildiği görülmektedir. Burada çalışmaların planda belirtildiği gibi yapıldığı söylenebilir. Aynı zamanda bu aşamada öğrencilerin gülüşerek ve eğlenerek etkinlikleri yaptığı gözlemlenmiştir. Etkinliklerin tamamlanmasından sonra kazanımın gerçekleştirilmesini sağlamak amacı ile öğretmene şarkının kaydı ve ses materyalinin uygulama sürecindeki kullanımına ilişkin ayrıntılara değinilmiştir. Kayıt 5 sürümden oluşmaktadır. CD’ de yer verilen sürümlerde şarkının 1. kıtasına ait 1 sürüm (CD No:1) ve şarkının nakaratına ait 2 sürüme (CD No: 2-3) ayrı ayrı, piyano eşiksiz şekilde verilmiştir. Ayrıca şarkının tamamının yer aldığı vokalli (CD No:4) ve playback (CD No:5) sürümleri bulunmaktadır.

Planda belirtildiği gibi şarkı öğretiminin gerçekleştiği söylenebilir. Burada özellikle şarkının birinci kıtasında öğrencilerin tempoya uymak konusunda zorlandıkları gözlemlenmiştir. CD’ de verilen tempoya göre öğrencilerin şarkıyı söylerken yavaşladıkları söylenebilir. Bu noktada öğretmenin dikkatli bir şekilde bu kısmın doğru yapılması için çalışmaları tekrar tekrar uyguladığı gözlemlenmiştir. Daha sonra hareketlerle birlikte şarkı öğretimine devam edildiği söylenebilir. Bu aşamada genel olarak öğretmen plan doğrultusunda hareket etmiş ve öğrencilerin de oldukça eğlendiği gözlemlenmiştir.

Öğretmen altı ve yedinci derslerde olduğu gibi ilk olarak şarkının *playback* sürümü ile seslendirilmesini gerçekleştirmiştir. Şarkının seslendirilmesinde müzikal olarak birliktelik sağlama ve eşlik ile uyumlu olma açısından güçlük yaşandığı gözlemlenmiştir. Bu sorun kayıttan verilen müziğin sağlıklı duyulamamasından kaynaklanmış olabilir. Bunun yanı sıra öğrencilerin şarkının temposundan geride kalması ve şarkı söylerken müziği dinlemekten çok söylemeye odaklanması da bu soruna yol açmış olabilir. Ancak öğretmenin bu etkinliği birkaç defa tekrarlatmasından sonra ortaya çıkan sorunun aşıldığı gözlemlenmiştir. Ayrıca öğretme ve öğrencilerin uygulama yapması aşamalarının belirtilen sırada uygulanmaması nedeniyle ders planının dışına çıktığından söz edilebilir.

Ders planının sonunda yer alan değerlendirme aşamasında öğrenciler ve öğretmenin günlük yazmaları beklenmektedir. Bu doğrultuda rubrikle değerlendirilen öğrenci günlüklerinden en düşük 2 en yüksek 4 puan alınmıştır. Puanların sınıf ortalaması ise 3, 2’ dir. Günlüklerde öğrencilerin çoğunlukla derste yapılan dansı tarif ettikleri ve şarkıdaki müzik cümlelerinin farklı olduğunu ifade etmeye çalıştıkları söylenebilir. Öğrenci günlüklerinden bazılarında yer alan ifadelere aşağıda yer verilmektedir:

Bu derste yeni bir şarkı öğrendik. Hareketleri şöyle, önce ellerimizi çeviriyoruz, ayaklarımızı sağa sola hareket ettiriyoruz ve ellerimizi dizimize koyduktan sonra içe dışa yapıyoruz. Ben bu şarkıyı çok beğendim. Şarkının ismi haydi dansa bu şarkıyı söylerken çok heyecanlandım (Öğrenci Günlüğü, Öğrenci 16, 21.05.2014).

Ben bu derste dans etmeyi öğrendim. Bu şarkının adı “haydi dansa” idi. Ben bu şarkıyı çok sevdim. Belki Araştırmacı öğretmen gelmeseydi öğrenemezdik (Öğrenci Günlüğü, Öğrenci 23, 21.05.2014).

Öğretmen günlüğünden hareketle şarkının “Müziklerde yer alan farklı ezgi cümlelerini dansa dönüştürür” kazanımının verilmesi sürecinde etkili olduğu düşünülebilir. Öğretmen, günlüğünde şarkının farklı ezgilerden oluştuğunu öğrencilerin kavrayabildiğinden ve bu süreçte eğlenerek öğrendiklerinden söz etmiştir. Öğretmenin günlüğünde şu ifadeler yer almaktadır:

Öğrenciler, bu şarkıyla müziğin farklı ritimlerden oluştuğunu öğrendiler. Şarkının 1. Kısmı farklı, 2. Kısmı farklı bir ezgiden oluşmuş. 1.kısımda hareket olmadan söyleme var, 2. Kısımda ise her ikisi de var. Öğrenciler 2. Kısımda hareketleri yaparken şarkının ezgisini daha kolay yakalıyorlar. Hareketler 2. Kısımda hızlanmasına yardımcı oluyor. 1. Kısımda hareket yapmayarak ezginin daha yavaş olduğunu sezdiler. Kısacası; eğlendiler, hareket ettiler, dans ettiler ve öğrendiler. Tebrikler (Öğretmen Günlüğü, 21.05.2014).

Son uygulama dersinin ardından araştırmacı ve öğretmen kısaca ders sürecini değerlendirmişlerdir. Ayrıca uygulamanın son haftası olması nedeniyle çalışmaya katkı sunduğu için öğretmene teşekkür etmiştir. Son olarak başka bir günde uygulamalar hakkında öğrencilerle ve kendisiyle görüşme yapması gerektiğini bildirmiştir. Daha sonra araştırmacı yapılan çalışmaları geçerlik komitesi ile paylaşmıştır. Geçerlik komitesi ile birlikte yapılan değerlendirmeler doğrultusunda eylem planı ve CD bölümleri ile ilgili herhangi bir sorun olmadığı üzerinde durulmuştur.

Öğrencilerin Uygulama Sonrasına Ait Görüşleri

Öğrencilerin uygulama sonrasında yarı yapılandırılmış görüşme verilerinin içerik analizi sonucunda 4 tema belirlenmiştir. Bu temalar “Müzik ilgisi teması”, “Öğrenme-öğretme teması”, “İçerik teması” ve “Değerlendirme teması”dır. Müzik ilgisi teması 2 alt temadan oluşmaktadır. Bu alt temalar “en sevilen ders” ve “müzik dersi hakkında düşünceler”dir. En sevilen ders alt temasında öğrencilerin çoğunun (n=17) en sevdiği ders matematiktir. Müzik dersi ise öğrencilerin (n=9) en sevdiği 2. derstir. Uygulama derslerinden sonra müzik dersini en sevdiği ders olarak ifade eden öğrencilerin sayısında artış olduğu söylenebilir.

Öğrenme-öğretme alt temasının 4 alt temadan oluştuğu görülmektedir. Bu alt temalar “Şarkıları öğrenme süreci”, “Şarkıları tek tek/sınıfça söyleme”, “Şarkıları söylerken dans/hareket yapma” ve “Kullanılan materyaller”dir. Şarkıları öğrenme süreci alt temasında 23 öğrenci “öğretmen şarkıyı bilgisayardan açtı”, 14 öğrenci “şarkıyı önce dinledik sonra söyledik/tekrar ettik”, 13 öğrenci “şarkıyı bilgisayardan dinledik”, 12 öğrenci “şarkıyı bilgisayarla birlikte söyledik”, 10 öğrenci “öğretmen şarkıyı tahtaya yazdı”, 9 öğrenci “şarkıyı yazdık-okuduk” şeklinde cevaplamıştır. 6 öğrenci “hareketler yaptık”, 3 öğrenci “bazılarını ayakta bazılarını oturarak söyledik”, 3 öğrenci “playback yaptık”, 3 öğrenci “çatal kaşık kullandık”, 2 öğrenci “nefes çalışmaları yaptık”, 1 öğrenci “ellerimizi ayaklarımızı kullandık”, 1 öğrenci “alkış yaptık” ve 1 öğrenci de “şarkıların kurallarını öğrendik” şeklinde ifade etmiştir. Öğrencilerin yanıtlarında şarkıları öğrenme sürecinin çoğunlukla detaylı olarak betimlendiği söylenebilir. Bu noktada öğrencilerin şarkı öğrenme sürecine dolayısı ile müzik derslerine aktif olarak katıldıkları söylenebilir. Ayrıca öğrencilerin bu süreçte müzik dersi ile ilgili çeşitli kavramları içselleştirdikleri ve ifadelerine yansıtıkları düşünülmektedir.

Şarkıları tek tek/sınıfça söyleme alt temasında öğrencilerin tamamı (n=30) şarkıları “sınıfça” söylediklerini belirtmiştir. Şarkı söylerken dans/hareket yapma alt temasında da öğrencilerin tamamı (n=30) “evet” şeklinde yanıtlamıştır. Bu durumda uygulama sürecinde işlenen müzik derslerinin, müzik dersi öğretim programında vurgulandığı gibi oyun, dans, devinim temelli bir anlayış ekseninde planlandığı ve gerçekleştirildiği düşünülebilir.

Kullanılan materyaller alt temasına bakıldığında 29 öğrencinin “bilgisayar/CD”, 9 öğrencinin “çatal-kaşık”, 6 öğrencinin “yazı tahtası”, 1 öğrencinin “ayaklar/eller” şeklinde cevapladığı görülmektedir. Bu doğrultuda en çok faydalanılan öğretim materyalinin bilgisayar olduğu görülmüştür. Bu anlamda uygulama derslerinde tıpkı diğer derslerde olduğu gibi hazırlanan eğitim içeriklerinin öğretmen ve öğrencilere ulaşmasında bilgisayar teknolojisinin sağladığı olanakların

yaygın olarak kullanıldığı söylenebilir. Ayrıca bilgisayarın yanı sıra farklı materyallerin de kullanıldığı görülmektedir.

İçerik temasını 2 alt tema oluşturmaktadır. Bunlar “Şarkılarla ilgili düşünceler” ve “En sevilen şarkı” alt temalarıdır. Şarkılarla ilgili düşünceler alt temasında 13 öğrenci “şarkılar çok güzeldi”, 7 öğrenci “şarkıları çok sevdim/beğendim”, 6 öğrenci “şarkılar çok eğlenceliydi” şeklinde ifade etmiştir. 5 öğrenci ise bu soruyu cevaplamamıştır. 4 öğrenci “söylerken heyecanlı hissettim”, 4 öğrenci “söylerken mutlu oldum” cevabını vermiştir. 1 öğrenci “kendimi iyi hissettim”, 1 öğrenci “şarkılar öğreticiydi”, 1 öğrenci “şarkıların hareketleri güzeldi”, 1 öğrenci “içime iyilik girdi”, 1 öğrenci “şarkılar içime neşe kattı”, 1 öğrenci “önceden okula gelmek istemiyordum şarkıları öğrendikten sonra okula gelmek istiyorum” şeklinde düşüncelerini ifade etmiştir. Uygulama derslerinde öğrenilen şarkılarla ilgili öğrencilerin çoğunlukla yeni öğrendikleri şarkıları sevdikleri düşünülmektedir. Ayrıca öğrencilerin bu şarkıları söylerken eğlendikleri, mutlu ve iyi hissettikleri söylenebilir. Bir öğrencinin “önceden okula gelmek istemiyordum şarkıları öğrendikten sonra okula gelmek istiyorum” ifadesi ile şarkıların çocuklar üzerinde ne derecede etkili olabildiği görülebilir.

En sevilen şarkı alt temasında 16 öğrenci “Haydi Dansa”, 6 öğrenci “Adım Valsi”, 4 öğrenci “Tekrar Et”, 3 öğrenci “Bulmaca”, 3 öğrenci “Kırk Küp”, 2 öğrenci “Oyun Zamanı”, 2 öğrenci “Şarkı Söyleyelim” cevabını vermiştir. 2 öğrenci ise bu soruyu yanıtlamamıştır. Aynı alt temada 1 öğrenci “Nesi Var”, 1 öğrenci de “hepsini sevdim” yanıtını vermiştir. Yanıtlar doğrultusunda sınıfın çoğunluğunun (n=16) “Haydi Dansa” isimli şarkıyı diğer şarkılara göre daha çok sevdiği söylenebilir. Bununla birlikte şarkıların tamamına bakıldığında her bir şarkının en sevilen şarkı olarak belirtildiğini söylemek mümkündür.

Değerlendirme temasının 3 alt temadan oluştuğu görülmektedir. Bu alt temalar “Öğrenilen şarkılar”, “Şarkılardan öğrenilenler” ve “Şarkı yazarına sözler” den oluşmaktadır. Öğrenilen şarkılar alt temasında 17 öğrenci “Haydi Dansa”, 16 öğrenci “Kırk Küp”, 16 öğrenci “Bulmaca”, 16 öğrenci “Tekrar Et”, 14 öğrenci “Adım Valsi”, 8 öğrenci “Şarkı Söyleyelim”, 7 öğrenci “Oyun Zamanı”, 5 öğrenci “Nesi Var” cevabını vermiştir. Bu durumda öğrencilerin şarkıların tamamını hatırladığını söylemek mümkündür. Uygulama sürecinin 8 hafta olduğu ve bu süreçte 8 şarkı kullanıldığı düşünüldüğünde şarkıların öğrenciler tarafından kabul gördüğü, benimsendiği düşünülmektedir.

Şarkılardan öğrenilenler alt temasında ise her bir şarkı ile ilgili öğrencilerin görüşü alınmıştır. Buna göre; “Kırk Küp” şarkısı “konuşurken ve şarkı söylerken sesini doğru kullanır” ve “birlikte söyleme ve çalma kurallarına uyar” kazanımlarının gerçekleştirilmesine yönelik bestelenmiştir. Bu şarkı ile ilgili öğrencilerin çoğunlukla (n=17) müzik dersi kazanımları ile örtüşen çıkarımlarda bulunduğunu söylemek mümkündür. Bunun yanı sıra sadece şarkı sözlerini cevap olarak değerlendiren öğrencilerin sayısının (n=6) az olduğu düşünülmektedir. Bazı öğrencilerin (n=10) şarkı söyledik, çok güzel bir şarkıydı, eğlenmiştik şeklinde değerlendirmelerde bulunduğu görülmektedir. Bu noktada şarkının sosyal ve duyuşsal açılardan öğrencileri etkilediği söylenebilir. Diğer taraftan şarkıdan öğrendiklerini hatırlamayan ve biraz zorlandığını ifade eden öğrencilerin (n=3) olduğu da görülmektedir. Bu durum uygulama derslerinin ilk şarkısı olması nedeniyle öğrencilerin yeni süreci özümseyememiş olma ihtimalinden kaynaklanmış olabilir.

“Tekrar Et” isimli şarkı “duyduğu basit ritim ve ezgiyi tekrarlar” kazanımına yönelik bestelenmiştir. Kazanım doğrultusunda verilen cevaplara bakıldığında öğrencilerin büyük çoğunluğunun (n=27) duyduğu basit ritim ve ezgiyi tekrarlar kazanımını içselleştirdiği ve bu yönde cevap verdiğini söylemek mümkündür. Ayrıca bir öğrenci şarkıyı söylerken devinime yer verildiğinden söz ederken bir başka öğrencinin şarkıda anlatılanları anlamının dışında değerlendirdiği söylenebilir.

“Bulmaca” şarkısı “müzikteki uzun ve kısa ses sürelerini fark eder” kazanımına yönelik bestelenmiştir. Öğrencilerin tamamı (n=30) kazanımın gerçekleşmesi sürecini ifade eden cevaplar vermiştir. Sözü edilen kazanıma “Müziksel algı ve bilgilenme öğrenme alanı” içerisinde yer verilmesi nedeniyle hazırlanan şarkı sözlerinin de bilişsel bir öğrenme sürecini yansıttığı söylenebilir. Dolayısı ile öğrencilerin tümünün ders sürecinde kazanımı net şekilde kavrayabildiğinden söz edilebilir.

“Nesi var isimli şarkı “Yarattığı ritim çalgısıyla dinlediği ve söylediği müziklere eşlik eder” kazanımına yönelik bestelenmiştir. Öğrencilerin çoğunlukla çatal ve kaşıklarla ritim tuttıkları ayrıca şarkıdaki uzun/kısa sesleri tespit ederek belirtilen sembollerle şarkı üzerinde gösterdikleri ve şarkıya eşlik ettikleri söylenebilir. Öğrencilerin cevaplarında kazanımın gerçekleşmesi ile ilgili sürece dair ayrıntıların yer aldığı bu nedenle şarkının kazanımın gerçekleştirilmesi sürecinde etkili olduğu söylenebilir.

“Adım Valsi” isimli şarkı “farklı ritmik yapılarıdaki ezgilere uygun hareket eder” kazanımına yönelik bestelenmiştir. Bu noktada ritmik yapının teorik değil, hissettirilerek verilmesi ve öğrencilerin müziklere uygun hareketler yapmaları beklenmektedir. Bu şarkıda öğrencilerin verdiği cevaplarda büyük çoğunlukla şarkı sözleri ekseninde cevaplar verdikleri görülmektedir. Öğrencilerin ifadelerinden hareketle şarkı sözleri doğrultusunda müziğe uygun hareketler yaptıkları anlaşılmaktadır. Bu açıdan şarkı sözlerinin öğrenciler için yönergeler içerdiği düşünüldüğünde şarkıyı öğrenme ve söyleme sürecinde kazanımın doğal bir şekilde gerçekleştirildiği düşünülebilir.

“Şarkı Söyleyelim” isimli şarkı “müzikleri uygun hız ve gürlükte seslendirir” kazanımının gerçekleştirilmesi sürecine yönelik bestelenmiştir. Burada araştırmacı ana kazanım temasından hareketle 9/8’lik ölçüde, temposu allegro (hızlı) olan ve hafif-kuvvetli gürlük çalışmalarını kapsayan söyleme ve çalmaya uygun bir şarkı oluşturmaya çalışmıştır. Öğrencilerin cevaplarında bu şarkı ile öğrencilerin tamamının hafif-kuvvetli alkış yapmayı ve söylemeyi öğrendiği ifadeleri görülmektedir. Bu bakımdan ders kazanımı olan müzikleri uygun hız ve gürlükte seslendirme konusunda şarkı yolu ile etkili bir öğrenme gerçekleştiğinden söz edilebilir.

“Oyun Zamanı” isimli şarkı “müziklerdeki aynı ve farklı söz kümelerini harekete dönüştürür” kazanımına yönelik bestelenmiştir. Bu şarkı ile ilgili öğrenciler çoğunlukla (n=27) şarkı sözlerinde geçen hareketleri yaptıklarını ifade etmişlerdir. Bu noktada şarkının sözlerinde tekrarlanan ve tekrarlanmayan kısımlar göz önüne alındığında ve her bir bölümün farklı hareketler içerdiği düşünüldüğünde öğrencilerin bu süreci kolayca fark edip uyguladığı düşünülebilir. Bununla birlikte bazı öğrenciler bu süreçte nakarat kavramını öğrendiğinden söz ederken öğrencilerin bir kısmı da bu şarkıyı söylerken eğlendiklerini belirtmişlerdir. Bu durumda öğrencilerin verdiği yanıtlardan hareketle şarkı aracılığı ile ders kazanımının gerçekleştiği söylenebilir.

“Haydi Dansa” isimli şarkı “müziklerde yer alan farklı ezgi cümlelerini dansa dönüştürür” ve “dinlediği müziklerle ilgili duygu ve düşüncelerini ifade eder” kazanımlarına yönelik olarak bestelenmiştir. Burada öğrencilerin şarkı içinde değişen ezgi cümlelerini fark etmesi ve değişen cümlelere göre hareketler yaparak dans etmeleri beklenmektedir. Bu doğrultuda öğrencilerin çoğunlukla şarkı sözleri ekseninde cevap verdiği ve şarkıda sözü edilen hareketleri/dansı yaptıkları görülmektedir. Ders kazanımının gerçekleşmesi sürecinde öğrencilerin şarkı söylerken dans ettiklerini, hareket yaptıklarını ifade etmelerinden hareketle kazanımın gerçekleştiği düşünülmektedir.

Şarkı yazarına sözler alt temasına bakıldığında 16 öğrenci “şarkılar çok güzeldi-çok güzel yazmış”, 12 öğrenci “Beğendim/Sevdim”, 10 öğrenci “teşekkür etmek isterdim”, 6 öğrenci de “çok eğlendik/eğlenceli yazmış” şeklinde görüşlerini ifade etmiştir. 3 öğrenci “çok güzel söylemişti”, 2 öğrenci “hareketli şarkıydı/hareketler güzeldi”, 2 öğrenci “iyi ki bizim sınıfı seçmişsiniz/iyi ki geldiniz”, 2 öğrenci “iyi ki bu şarkıları yazdınız” cevabını vermiştir. 1 öğrenci “sayenizde değişik şarkılar öğrendik”, 1 öğrenci “ayakta şarkı söylemeyi çok sevdim”, 1 öğrenci “ben de şarkı yazmayı isterim”, 1 öğrenci “bir daha şarkı yazın”, 1 öğrenci “ben de büyüyünce müzik öğretmeni olmak isterim” şeklinde görüşlerini belirtmiştir. Öğrencilerin görüşleri doğrultusunda uygulama derslerinde öğrenilen şarkıları sevdikleri ve beğendiklerini söylenebilir. Bununla birlikte öğrencilerin şarkıları eğlenceli bulduğunu söylemek mümkündür. Şarkıların hareketli olması, zaman zaman ayakta söylenmesi ve şarkıların seslendiriliş özelliklerinin öğrencileri etkileyen ayrıntılar olarak yansıdığı görülmektedir. Öğrenciler kendi sınıfları ile çalışıldığı için ve yeni şarkılar öğrendikleri için de memnuniyetlerini dile getirmişlerdir. Ayrıca şarkı yazarına şarkı yazmaya devam etmesi gerektiğini, şarkı yazmayı ve müzik öğretmeni olmak istediklerini belirtmişlerdir. Bu anlamda öğrencilerde müzik alanına yönelik bir farkındalık oluştuğu söylenebilir.

Öğretmenin Uygulama Sonrasına Ait Görüşleri

Öğretmenin uygulama sonrası yarı yapılandırılmış görüşme verilerinin içerik analizi sonucunda 3 tema belirlenmiştir. Bu temalar “öğrenme-öğretme teması”, “İçerik teması” ve “Değerlendirme teması”dır. Öğretmenin görüşlerini daha açık şekilde yansıtmak amacıyla 23.05.2014 tarihinde gerçekleştirilen uygulama sonrası yarı yapılandırılmış görüşme kayıtlarından doğrudan alıntılara yer verilmiştir.

Öğrenme-öğretme temasının 5 alt temadan oluştuğu görülmektedir. Bu alt temalar ise “Kullanılan materyaller”, “Ders öncesi seminerler”, “Ders işleme sürecindeki duygular”, “Şarkı öğretimi sürecinde yaşananlar” ve “Yeni şarkılar ve öğrencilerin tutumu” şeklindedir. Kullanılan materyaller alt temasında öğretmenin ders işleme sürecinde öğretmen ders işlerken kullandıkları materyalleri şu ifadelerle anlatmıştır: *öncelikle bilgisayarı kullandık, sıraları kullandık, çatal-kaşık kullandık hatta çocukların kendi vücutlarını bile kullandık... Göğsüne vurma, ayaklarını yere vurma gibi... Genel olarak bunları kullandık...* Bu doğrultuda uygulama sürecindeki müzik derslerinde çeşitli materyallere yer verildiği düşünülebilir. Bununla birlikte öğretmenin anlatımlarına bakarak programda öngörülen öğrencilerin derse aktif katılımının gerçekleştiğini söylemek mümkündür.

Ders öncesi seminerler alt temasına bakıldığında öğretmenin *Çok faydalandım, mesleki olarak bana yeni şeyler kattı* cevabını verdiği görülmektedir. Uygulama öncesi seminerlere ilişkin ders planındaki özellikle “giriş” aşamasındaki uygulamaların önemi ve etkililiği üzerinde durmuştur. Bununla birlikte şarkıları öğretme süreci için hazırlanan CD kayıtlarını işlevsel bulduğu özellikle şarkıların piyano eşlikli olarak kaydedilmiş olması, müzik cümlelerine ayrılmış sürümü ve playback sürümünün olması öğretmenin işlevsel olarak değerlendirdiği noktalar olarak belirlenmiştir. Ayrıca öğretmen CD kayıtlarının şarkıların öğretimini kolaylaştırdığını belirtmiştir.

Ders işleme sürecindeki duygular alt temasında öğretmen *Öncelikle kendimi çok aktif hissettim, rahat hissettim. Çok eğlenceliydi* şeklinde görüş bildirmiştir. Bu doğrultuda öğretmenin ders işleme sürecini keyifle, eğlenerek yürüttüğü söylenebilir. Özellikle *ben kendimi çok aktif hissettim öncelikle... Bazı şeyleri tekdüzelikten kurtardık* ifadelerinden uygulama sürecinde aktif rol alarak kendisini süreci yönlendiren ve çeşitlendiren bir konumda gördüğü ve bu nedenle de daha rahat ve etkili hissettiği düşünülmektedir.

Şarkı öğretimi sürecinde yaşananlar alt temasında öğretmen, *Ben de öğrencilerle birlikte öğrendim. Hareketli şarkılar biraz yorucu olabiliyor. Biraz süre konusunda zorluk yaşadım* ifadeleriyle süreçte yaşadıklarını özetlemiştir. Bu doğrultuda müzik dersi öğretim programında kazanımların uygulanması ile ilgili yıllık program çerçevesinde çeşitli süreler belirtilmiştir. Bu araştırmada ise uygulama süreci tasarlanırken mümkün olduğunca öğretmenin kendi programını aksatmadan ve araştırmanın seyri açısından da uygun olabilecek bir program oluşturulmaya çalışılmıştır ve ders içi uygulamalar 1 ders saati ile sınırlandırılmıştır. Bu açıdan sürenin 1 ders saati ile kısıtlı olması dans ve hareket içerikli kazanımların verilmesi aşamasında özellikle şarkıların hareket ve dans içeriklerini öğretme sürecinde öğretmeni zorlayan bir unsur olarak yansımış olabilir. Ancak öğrencilerin dans ve hareket içeren kazanımlara yönelik verdikleri cevaplara bu durumun yansımadağı düşünülmektedir.

Yeni şarkılar ve öğrencilerin tutumu alt temasına bakıldığında öğretmen *Sizin gelmenizi çocuklar dört gözle bekliyorlardı, hep beraber söyledik, eğlendik, öğrendik* şeklinde görüşlerini ifade etmiştir. Öğrencilerin yeni öğrendikleri şarkılara karşı sergiledikleri davranışlar öğretmenin şu ifadelerinde daha açık görülebilmektedir:

...dediğim gibi çok eğlenceliydi, hatta sizin gelmenizi çocuklar dört gözle bekliyorlardı Araştırmacı Öğretmen ne zaman gelecek diye öğretmenim, ne zaman bize şarkı öğretecek diyorlardı... Ben de açıkçası çok heyecanlıydım işte her hafta gelirken acaba bu hafta Araştırmacı bana hangi şarkıyı öğretecek diye... Mesela ben şarkıyı öğrettiğimde bakıyordum çocuklar okul çıkışı giderken hepsi o şarkıyı mırıldanıyorlar... Hiç söylemek istemeyen olmadı, hep beraber söyledik, eğlendik, öğrendik...

İçerik alt temasının “Şarkıların değerlendirilmesi” alt temasından oluştuğu görülmektedir. Bu alt temada öğretmen her bir şarkıyı tek tek değerlendirmiştir. Buna göre “Kırk Küp” isimli şarkıyı öğretmen *Çok güzeldi, hızlı-yavaş kazanımını şarkının sözleriyle ritmiyle gayet güzel anlatılmış sözleri ile değerlendirmiştir. Bu şarkı için öğretmen ayrıca dediğim gibi önce eğlendiriyor, kazanımı gayet güzel vermiş...* ifadesinde bulunmuştur. Öğretmenin anlatımlarında şarkının kazanımı gerçekleştirme sürecinde etkili olduğu ifadesi görülmektedir.

“Tekrar Et” isimli şarkıya bakıldığında öğretmen *Çok güzeldi, çok eğlendik* şeklinde değerlendirmede bulunmuştur. Öğretmenin bu şarkı için görüşlerini bildirirken “bu da çok güzeldi, daha doğrusu genel olarak çok güzeldi ben çok beğendim, öğretirken önce kendim eğlendim sonra çocuklar da eğlendi, çok güzeldi” ifadelerini kullandığı görülmektedir. Bu noktada öğretmenin eğlenceli bir şarkı olduğu yönündeki görüşlerinin öne çıktığı söylenebilir.

Bulmaca” isimli şarkıda öğretmenin *Öğrenci kısa heceyi noktayla mı çizgiyle mi uzun heceyi neyle göstereceğini kavradı* ifadesi görülmektedir. Burada öğrencilere kısa ve uzun seslerin sembollerle nasıl gösterileceği şarkı yolu ile verilmeye çalışılmıştır. Öğretmenin anlatımında bu kazanımın şarkı ile gerçekleştirilebildiğini söylemek mümkündür.

“Nesi Var” isimli şarkıda öğretmenin *Çocuklar böyle ekstra şeyleri çok daha fazla seviyorlar, çok zevk aldılar ben de öğretirken çok zevk aldım* sözleri görülmektedir. *Kişisel olarak benim eğlenceyi ön plana koymamın sebebi bu yaş çocukları eğlenerek öğrenirler zaten, çok zevk aldılar ben de öğretirken çok zevk aldım, Belki ders süresi biraz daha uzun olabilirdi, bu tür şarkıları öğretmesi biraz daha uzun zaman alıyor...* sözleri ile değerlendirdiği görülmektedir. Burada öğretmen etkinlikleri tamamlama konusunda ders süresinin etkili kullanılmamasından kaynaklı sorunlar yaşadığını belirtmiş olsa da öğrencilerin çalgı ile derse katılmasının oluşturduğu olumlu etkiden söz etmiş ve şarkı ile hedeflenen kazanımının gerçekleştiğini anlatmıştır.

“Adım Valsi” isimli şarkıda öğretmenin *şarkının ikinci sözüne geçerken aradaki müzik daha uzun olsa daha iyi olabilirdi* görüşünün öne çıktığı görülmektedir. Şarkı ile ilgili olarak öğretmenin *Şarkı eğlenceliydi, hareketlerinin olması güzeldi. Özellikle yavaş ve hızlı kısımlarının olması ayrıca güzeldi. Bunların dışında çocukların biraz nefeslenmesi için birinci sözden ikinci söze geçerken aradaki müzik daha uzun olsa daha iyi olabilirdi* şeklinde vurguladığı görülmektedir. Bu doğrultuda kazanımın gerçekleşmesinde şarkının etkili olduğu ancak şarkının düzenlemesinin gözden geçirilerek daha işlevsel hale getirilebileceği düşünülebilir.

“Şarkı Söyleyelim” isimli şarkı ile ilgili öğretmen *Kuvvetli-hafif kavramını öğrenmiş oldu şarkıyla görüşünü bildirmiştir. Öğretmenin aşağıda yer verilen ders sürecine dair anlatımlarına dayanarak kazanımın gerçekleştirildiği söylenebilir. Hatırlıyor musunuz ilk görüşmemizde çocuklara hızlanın dediğim zaman seslerini yükseltiyorlar diye... Mesela bu şarkıda çocuklar biraz daha hızlı söylemeleri gerektiğini anladılar ve bağırmadılar... Bu anlamda bu şarkı çok etkili oldu. Şimdi bana da kolaylık oldu hızlan dediğim zaman çocuk hızlanıyor ve sesini yükseltmiyor burada çocuk neyin farkına vardı? Hızlı-yavaş, kuvvetli-hafif kavramını öğrenmiş oldu şarkıyla... Şimdi ben daha rahat öğretiyorum....*

“Oyun Zamanı” isimli şarkıyı öğretmen *bu şarkı özellikle dikkatimi çekmişti, öğrenciler şarkıda gizli olan kazanımı kendisi çıkarıp bana sordu...* sözleriyle değerlendirmiştir. Öğretmenin anlatımında şu ifadeleri dikkat çekmektedir: *özellikle nakarat kısmını öğretirken öğrenciler neden burayı bir kaç defa söylüyoruz demişlerdi ben de şarkıların bazı bölümlerinin tekrar edildiğini buna nakarat dendiğini söyledim. İşte burada bizim aslında vermek istediğimizi çocuk kendisi bana sordu... Gizli olan kazanımı kendisi çıkarıp bana sordu... Kendisi buldu yani kazanımı, bu daha da kalıcı olur bence....* Öğretmenin görüşleri ekseninde şarkının kazanımı gerçekleştirme konusunda etkili olduğunu söylenebilir.

“Haydi Dansa” isimli şarkıyı öğretmen genel olarak *Çok güzel bir şarkıydı, çocuklar hem söyledi hem hareket yaptı* sözleri ile değerlendirmiştir. Öğretmen *“Müziklerde yer alan farklı ezgi cümlelerini dansa dönüştürür” kazanımı çerçevesinde bu şarkı ile ilgili şu değerlendirmede bulunmuştur. Dans etmek de bir ifade tarzıdır, çocuk enerjisini attı, eğlendi, öğrendi... Bu da çok güzeldi....* Öğretmenin görüşlerinden hareketle bu şarkı ile söyleyerek, eğlenerek dans ettiklerini dolayısı ile kazanımın gerçekleştirildiğini söylemek mümkündür.

Değerlendirme temasının 2 alt temadan oluşmaktadır. Bu alt temalar “Şarkıların kazanımlara etkisi” ve “Uygulama sürecinin tanımı”dır. Şarkıların kazanımlara etkisi alt temasında öğretmenin uygulama sürecinde kullanılan şarkıların müzik dersi kazanımlarını gerçekleştirme sürecine etkisi ile ilgili değerlendirmesinde *Kazanımlar çocukların seviyesine uygun şekilde ifade edilmişti şarkı sözleriyle, en çok hoşuma giden kazanımların şarkının içinde gizli olmasıydı* ifadeleri görülmektedir. Öğretmenin görüşleri ekseninde müzik dersi kazanımlarının şarkı sözleri aracılığı ile daha etkili öğrenildiğini ifade ettiği söylenebilir.

Uygulama sürecinin tanımı alt temasında öğretmene uygulama sürecini nasıl tanımladığı sorulmuştur. Bu doğrultuda öğretmen *Eğlenerek öğrettiğini düşünüyorum açıkçası* şeklinde süreci betimlemiştir. Bu doğrultuda öğretmen şu ifadeleri kullanmıştır *...ama bir cümleyle eğlenerek öğrettiğini düşünüyorum açıkçası, bir bütün yani, eğlenerek öğrendik, heyecan kattınız hayatımıza dersimize...* ifadelerini kullanmıştır. Öğretmenin ifadeleri ekseninde uygulama derslerinin hem eğlenceli hem de öğretici olarak tanımlandığı söylenebilir.

Tartışma

İlkokulda müzik dersleri diğer tüm derslerde olduğu gibi temel düzeyde müzik becerisinin kazanıldığı evredir. Bu evrede etkili bir müzik eğitimi müzik derslerinde hedeflenen ders kazanımlarının gerçekleştirilmesi ile mümkün olmaktadır. Bu araştırmanın en temel bulgusu hazırlanan eylem planı ile öğrencilerin müzik dersi kazanımlarına ulaşmasıdır. Araştırmada öğrencilerin kazanımlara göre hazırlanan şarkılar yolu ile ders kazanımlarına ulaşabildikleri görülmüştür. Çünkü şarkı sözleri ders kazanımlarını içeren bir yapıdadır ve öğrenciler şarkılar yoluyla, şarkıları öğrenerek kazanımları kavramışlardır. Çalışmalar çocukların bir şarkının melodisinden çok sözlerine dikkat ettiğini ve sözlerin melodiden daha kolay akılda kaldığını (Morton ve Trehub, 2007; Clarke, 2003) göstermektedir. Bu açıdan elde edilen bulgu alan yazınla örtüşmektedir. Öğrencilerin ders kazanımlarına ulaşabilmesi sürecinde kazanımlara göre hazırlanan yeni şarkı dağarcığının yanı sıra bu şarkıların sunuluş biçimi, hazırlanan etkinliklerin oyun, dans ve devinim içermesi ve öğretim sürecinin bir plan çerçevesinde yürütülmesinin de etkili olduğu görülmüştür. Ayrıca dağarcıkta yer alan şarkıların piyano eşlikli, müzik cümlesine/motiflerine ayrılmış, vokalli/vokalsiz sürümleri ile sunulması süreci olumlu etkilemiştir. Bu açıdan Demirtaş (2011)'in araştırmasındaki şarkıların piyano eşlikli olmasının öğrenciler üzerinde olumlu bir etki yarattığı ve kazandırılmak istenen davranışlar üzerinde etkili olduğu bulgusu ile benzerlik göstermektedir. Başka bir çalışmada ise farklı olarak şarkıların öğretiminde imge kullanımının daha kısa sürede ve etkili bir öğrenme gerçekleştirme sağladığı vurgulanmıştır (Ayhan, 2012).

Araştırmada yer alan sınıf öğretmenin eylem planının uygulanmasından önce kendisini müziğe karşı ilgili bir öğretmen olarak tanımladığı ancak lisans eğitiminde aldığı müzik eğitimi özellikle nota bilgisi ve enstrüman çalma anlamında yetersiz bulunduğu belirlenmiştir. Buna göre elde edilen bulgu alan yazınla benzerlik göstermektedir (Kocabaş, 2000; Hennesy, 2000; Küçüköncü, 2000; Şahin ve Aksüt, 2002; Altun, 2005; Holden ve Button, 2006; Göğüş, 2008; Karan, 2008; Wiggins ve Wiggins, 2008; Seddon ve Biasutti, 2008; Kılıç, 2009; Hallam vd., 2009; Özmen, 2009; Barış ve Özata, 2009; Okan, 2010; De Vries, 2011; Çilingir, 2011; Köşreli, 2012). Ayrıca öğretmenin ders kazanımlarını görmezden geldiği ve müzik derslerini şarkı söyleyerek eğlenceli zaman geçirme süreci olarak gördüğü, öğretmen kılavuz kitabını sadece şarkı sözlerini öğretmek için kullandığı belirlenmiştir. Elde edilen bu bulgular ilkökul müzik dersi kazanımlarının gerçekleştirilme düzeyinin düşük olduğunu gösteren çalışmalarla benzerlik göstermektedir (Şahin ve Aksüt, 2002; Göğüş, 2008; Karan, 2008; Çilingir, 2011; Kenney, 2011; Cüceoğlu Önder ve Yıldız, 2017). Bununla birlikte araştırmada sınıf öğretmenin genel olarak öğretmen kılavuz kitabını kullanmak yerine daha çok kendi deneyimleri ile ders işlediği belirlenmiştir. Bu bulgu “öğretmenlerin öğretim programını kendi yöntemleri doğrultusunda uyguladığı, bu tür ders işleme biçimlerini kendilerine ders işleme modeli olarak benimsedikleri” (Nacakçı, 2010) bulgusu ile örtüşmektedir.

Gerçekleştirilen eylem araştırması ile sınıf öğretmeninin müzik dersi alanında yetkinleştiği söylenebilir. Eylem planı çerçevesinde hazırlanan ders planları uygulama öncesi seminerlerle öğretmene sunulmuştur ve seminerlerin öğretmenin mesleki gelişimine katkı sağladığı belirlenmiştir. Sınıf öğretmenlerine uygulanan seminerlerin öğretmenin mesleki gelişimini olumlu etkilediğini gösteren çalışmalarla bu bulgu paralellik göstermektedir (Güzel Yüce, 2012; Kenney, 2011).

Eylem planının uygulanmasından önce öğretmenin derslerde sadece şarkı söyleme etkinliklerini uyguladığı, öğrencilerin de müzik derslerini şarkı söylemek olarak algıladığı görülmektedir. Benzer şekilde ilkokuldaki müzik eğitiminin okulda toplu olarak yapılan, öğrencilerin şarkı söyledikleri bir aktivite olarak görüldüğü dolayısı ile şarkı söylemenin müzik eğitimi deneyiminin tamamını oluşturduğunu gösteren çalışmalar bulunmaktadır (Wiggins ve Wiggins, 2008). Dolayısı ile ilkokulda sınıf öğretmenleri tarafından yürütülen müzik derslerinin en etkili şekilde sürdürülmesi için mesleki eğitim süreci büyük önem taşımaktadır. Bu noktada teorik bilgiden daha çok şarkı söyleme etkinlikleri ve şarkılara dayalı bir süreç benimsenen bu araştırma ile “sınıf öğretmenlerinin eğitiminin şarkı söyleme ağırlıklı olması onların yetersizlik kaygısını aşmasını sağlayabilir” sonucu ile benzer niteliktedir. Bu araştırma göstermektedir ki sınıf öğretmeni müzik dersinde ne yapması gerektiğini bildiğinde ve gerekli materyaller sağlandığında hem müzik dersi kazanımlarının gerçekleşmesini sağlayabilmiş hem de müzik dersi işlerken özgüvenini arttırmıştır. Seddon ve Biasutti (2008) sınıf öğretmenlerinin müzikalitelelerini daha tarafsız olarak yargılayabilecekleri ve özgüvenlerini geliştirebilecekleri hipotezinden yola çıkarak uyguladıkları çalışma sonucunda da benzer şekilde öğretmenlerin ilkokulda müzik öğretirken özgüvenlerinin geliştiğini ortaya koymuşlardır.

Sonuç ve Öneriler

Bu araştırma ile ilkokul 3. sınıf müzik dersi kazanımlarına yönelik oluşturulan şarkı dağarcığının öğrenme-öğretme sürecindeki etkililiğini anlamak ve öğretimin niteliğini geliştirmeye katkı sunmak amaçlanmıştır. Araştırmanın ortaya koyduğu sonuçlara dayalı olarak öğrencilerin her zaman (uygulama öncesi-sonrası) şarkı söylemeyi sevdiği ve şarkıların öğrenme sürecini etkileyen ve yönlendiren çok önemli bir materyal olduğu görülmüştür. Eylem planının uygulanmasından önceki sürece bakıldığında öğrenciler tarafından şarkıların genel olarak öğrenilmiş olmasına rağmen ders kazanımlarının gerçekleşmediği görülmüştür. Eylem planının uygulanmasından sonra ise öğrencilerin kazanımlara göre hazırlanan yeni şarkı dağarcığında yer alan şarkılarla özellikle şarkıların söz ögesi aracılığı ile müzik derslerinde verilmek istenen ders kazanımlarına ulaşabildiği görülmüştür. Aynı zamanda uygulama sürecinin başlangıcından son aşamasına doğru öğrencilerin, oluşturulan şarkı kayıtlarının kullanılması ile söyleme, dinleme, çalma ve birliktelik becerilerinin geliştiği gözlemlenmiştir Bununla birlikte ders sürecinin oyun, dans ve devinim içerdiği görülmüştür

Sınıf öğretmeni açısından bakıldığında ise uygulama öncesinde sınıf öğretmeninin öğretmen kılavuz kitabını kullanmadığı, müzik derslerini şarkı söyleyerek eğlenceli zaman geçirme süreci şeklinde değerlendirdiği dolayısı ile müzik dersi kazanımlarına odaklanılmadığı ve bir ders planına bağlı kalarak ders işlemediği belirlenmiştir. Uygulama sürecinin sınıf öğretmeninin yapılandırıcılık anlayışı çerçevesinde hazırlanmış müzik dersi planlarına uygun şekilde ders işlemesine olumlu yönde katkı sağladığı görülürken aynı zamanda öğretmenin ders kazanımı odaklı bir yaklaşım sergileme konusunda farkındalığının arttığı tespit edilmiştir. Diğer taraftan öğretmenin uygulama sürecini yönlendiren, yürüten ve öğrencilerin katılımını sağlayan konumda olması nedeniyle kendine olan güveninin arttığı belirlenmiştir. Bu noktada öğrenciler ve öğretmenin görüşleri doğrultusunda eylem planı ve oluşturulan yeni şarkı dağarcığının ilkokul 3. Sınıf müzik dersi kazanımlarının gerçekleştirilmesini sağlayan etkili bir öğretim aracı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Bu araştırmanın ilkokul müzik derslerine, sınıf öğretmeninin mesleki gelişimine, öğrencilerin müziksel, bilişsel, duyuşsal ve sosyal becerilerinin gelişimine katkı sunmak üzere somut çözüm önerilerinin eylem araştırması yöntemi ile uygulanmasını yansıtması bakımından ulusal ve uluslararası

alan yazında örnek olabileceği düşünölmektedir. Elde edilen bulgular çerçevesinde uygulama ve araştırmaya yönelik bazı önerilerde bulunulabilir.

Uygulamaya yönelik öneriler; İlkokulda müzik derslerinin daha verimli olabilmesi için sınıf öğretmenlerinin lisans eğitiminde aldıkları "Müzik" ve "Müzik Öğretimi" dersleri şarkı söyleme ve şarkı öğretimi esas alınarak yapılandırılabilir. Müzik derslerinde kullanılan şarkıların ders kazanımları ile örtüşmesi kazanımların gerçekleşmesi sürecini kolaylaştırmaktadır. Bu bağlamda öğretmen kılavuz kitaplarında yer verilen şarkıların ders kazanımının verilmesinde etkili olabilecek şarkılar olması sağlanabilir. Müzik dersi öğrenme-öğretme sürecinde özellikle şarkı öğretiminde sınıf öğretmenleri yaygın olarak internet ortamından elde edilen video-ses kayıtlarını kullanmaktadırlar. Bu noktada öğretmenlerin kullanımı için nitelikli materyaller üretilebilir ve bu materyaller öğretmenlere ulaştırılabilir. İlkokul müzik derslerinde şarkı öğretiminde kulaktan öğretim yöntemi kullanılmaktadır. Şarkı öğretiminde kullanılan bu yöntemin doğru uygulanabilmesinde kullanılacak materyaller öğretmeni yönlendiren, öğrencilerin de şarkıları dinleyip, söylemesini sağlayan bir anlayışla sunulabilir. Müzik derslerinde dinleme-söyleme-çalma etkinliklerinin daha sağlıklı yapılabilmesi için sınıflar teknik olarak donanımlı hale getirilebilir.

Yapılacak araştırmalara yönelik öneriler; Sınıf öğretmenlerinin müzik derslerinde daha etkili uygulamalar yapabilmesine yönelik eylem araştırmaları gerçekleştirilebilir. Öğretmenlerin kendi mesleki gelişimlerini sağlayacak eylem araştırmaları içerisinde yer almaları özendirilebilir. Uygulamalı bir ders olan müzik derslerinin çeşitli yönlerinin araştırılmasında eylem araştırması yöntemi tercih edilebilir. Böylelikle öğretimin iyileştirilmesi sağlanabilir.

Kaynakça

- Akıncı, M. Ş. (2018). Müzik eğitiminde çocuk şarkılarının seçimi: Eğitim programı, teknik, fiziksel, duygusal durumlar ve çeşitli diğer etmenler. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 11(59), 700-709.
- Altun, Z. D. (2005). *Exploring teaching strategies of turkish primary teachers in music education* (Yayımlanmamış doktora tezi). Leicester Üniversitesi, Birleşik Krallık.
- Anşın, S. (2006). Çocuklarda yabancı dil öğretimi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6, 9-20.
- Arslan, D. ve Ilgın, H. (2011). Türkçe dersinde öğrenci günlüklerinin değerlendirme aracı olarak kullanılması. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(16), 225-238.
- Arslan, D., Mutlu Yıldız, Y., Karakelle, S. ve Ergün, Ö. R. (2015). *İlk okuma öğretiminde kullanılan şarkıların incelenmesi*. I. Uluslararası Müzik ve Dans Kongresi, Diyarbakır.
- Aydın, B. (2008). *Gelişimin doğası*. B. Yeşilyaprak (Ed.), *Eğitim Psikolojisi içinde* (4. bs., s. 29-54). Ankara: Pegem Akademi.
- Aydoğan, S. (Nisan, 2004). *İlköğretim müzik ders kitapları*. 1924-2004 Musiki Muallim Mektebinden Günümüze Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sempozyumu. Isparta.
- Ayhan, A. (2012). *İmge kullanımının okul şarkılarının öğretimindeki başarıya etkisi* (Yayımlanmamış doktora tezi). İnönü Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.
- Baldi, G., Tafuri, J. ve Caterina, R. (2002). The ability of children aged 7-10 structure musical improvisations. *Bulletin of the Council for Research in Music Education*, 153(4), 135-141.
- Barış, D. A. ve Özata, E. (2009). Sınıf öğretmenliği anabilim dalında alınan müzik-müzik öğretimi derslerinin öğretmenlik uygulamalarındaki yansımaları. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(18), 27-42.
- Batdı, V. ve Semerci, Ç. (2012). Şarkıların yabancı dil becerilerini geliştirmedeki etkililiğine ilişkin öğrenci görüşleri. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 1(4), 126-133.
- Bresler, L. (1995). Ethnography, phenomenology, and action research in music education. *Quarterly Journal of Music Teaching and Learning*, 6(3), 6-18.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2008). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (1. bs.). Ankara: Pegem Akademi.
- Cavkaytar, S. (2009). *Dengeli okuma yazma yaklaşımının Türkçe öğretiminde uygulanması: İlköğretim 5. sınıfta bir eylem araştırması* (Yayımlanmamış doktora tezi). Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Clarke, J. (2003). *Teaching, reading and writing with favorite songs* (1. bs.). New York: Scholastic Teaching Resource.
- Cüceoğlu Önder, G., ve Yıldız, E. (2017). İlkokul 4. sınıf ve ortaokul 5. sınıf müzik dersi öğretim programında yer alan kazanımların gerçekleşme durumuna ilişkin ders öğretmenlerinin görüşleri (Çankırı ili örneği). *Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 98-113.
- Çevikbaş, G., Yumurtacı, N. ve Mede, E. (2018). Effects of songs on the development of vocabulary among first grade EFL learners. *Language Teaching and Educational Research*, 1(2), 101-120.
- Çilingir, V. (2011). *Sınıf öğretmenlerinin ilköğretim müzik dersi öğretim programı (2006) kazanımlarına ilişkin görüşlerinin çeşitli değişkenler açısından irdelenmesi (Aydın ili örneği)* (Yayımlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- De Vries, P. (2011). The first year of teaching in primary school: Where is the place of music?. *International Journal of Education & The Arts*, 12(2), 1-25.
- Demirtaş, S. (2011). *İlköğretim 7. sınıf müzik dersinde şarkıların piyano eşlikli öğretilmesinin öğrenci kazanımlarına etkileri* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Pamukkale Üniversitesi, Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Denizli.

- Ekiz, D. (2004). Eğitim dünyasının nitel araştırma paradigmasıyla incelenmesi: Doğal ya da yapay. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2, 415-441.
- Elliott, J. (1991). *Action research for educational change* (7. bs.). Philadelphia: Buckingham Open University Press.
- Erduran Avcı, D. (2008). Fen ve teknoloji eğitiminde öğrenci günlüklerinin kullanılması. *Eurasian Journal of Educational Research*, 30, 17-32.
- Erol, O. (2017). *Şarkı söyle dans et*. Ankara: Eğiten Kitap.
- Göğüş, G. (2008). İlköğretim I. kademe müzik eğitiminde öğretmenin etkinliği. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(2), 369-382.
- Güzel Yüce, S. (2012). *Bir ilköğretim okulunda düşünme kültürünün geliştirilmesine yönelik eylem araştırması* (Yayımlanmamış doktora tezi). Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Hallam, S., Burnard, P., Robertson, A., Saleh, C., Davies, V., Rogers, L. ve Kokatsaki, D. (2009). Trainee primary-school teachers' perceptions of their effectiveness in teaching music. *Music Education Research*, 11(2), 221-240.
- Hennessy, S. (2000). Overcoming the red-feeling: The development of confidence to teach music in primary school amongst student teachers. *British Journal of Music Education*, 17, 183-196.
- Holden, H. ve Button, S. (2006). The teaching of music in the primary school by the non-music specialist. *British Journal of Music Education*, 23(1), 23-38.
- Iglookyauak, B. (2013). *The role of songs in enhancing literacy* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). University of Prince Edward Island, Kanada.
- İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programı / 1-8. Sınıflar. (2007). Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü.
- Johnson, P. A. (2002). *Eylem araştırması el kitabı* (Y. Uzuner ve M. Özten Atay, Çev.). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Kalaycıoğlu, Ş. G. (2009). *Türkiye'deki ilköğretim okullarında müzik eğitiminde kullanılan okul şarkılarının, eğitim müziği besteleme teknikleri bakımından incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Malatya.
- Karadağ, R. (2010). *İlköğretim Türkçe dersinde farklılaştırılmış öğretim yaklaşımının uygulanması: Eylem araştırması* (Yayımlanmamış doktora tezi). Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Karan, M. (2008). *İlköğretim okullarında görev yapan sınıf öğretmenlerinin müzik eğitimi alanındaki yeterlilikleri üzerine bir araştırma* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kenney, S. (2011). Teaching young children how to sing: One school's experience. *General Music Today*, 24(2), 52-56.
- Keskin, F. (2011). Using songs as audio materials in teaching Turkish as a foreign language. *TOJET: The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 10(4), 378-383.
- Kılıç, I. (2009). İlköğretim birinci kademe sınıf öğretmenlerinin müzik öğretiminde karşılaştıkları sorunlar. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(1), 123-137.
- Kırmızıbayrak, N. (2012). İlköğretim okullarında müzik ders programının öğretmen görüşlerine dayalı olarak değerlendirilmesi (Kars ili örneği). *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10, 91-105.
- Kıvrak, Y. (2013). *Sevgiler olsun*. Ankara: Müzik Eğitimi Yayınları.
- Kiehn, M. T. (2003). Education development of music creativity among elementary school students. *Journal of Research in Music Education*, 51(4), 278-288.
- Kim, J. (2000). Children's pitch matching, vocal range, and developmentally appropriate practice. *Journal of Research in Childhood Education*, 14, 152-160.

- Kocabaş, A. (2000). Sınıf öğretmenlerinin müzik derslerindeki yetersizliklerine ilişkin görüşleri. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(9).
- Kocabaş, A. (2009). Using songs in mathematics instruction: Results from pilot application. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 1, 538-543.
- Kocabaş, A. ve Selçioğlu, E. (2006). *İlköğretim okulları 4. ve 5. sınıflarında müzik dersinin gerçekleştirme düzeyi ve öğrencilerin beklentilerine ilişkin görüşleri*. http://pau.egitimdergi.pau.edu.tr/Makaleler/544426770_7-%c4%b0LK%c3%96%c4%9eRET%c4%b0M%20OKULLARI%204.pdf adresinden erişildi.
- Kösreli, S. (2012). *Sınıf öğretmenlerinin müzik dersine ilişkin hizmet içi eğitim ihtiyaçları üzerine bir inceleme (Erzincan ili örneği)* (Yüksek lisans tezi). İnönü Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.
- Küçüköncü, Y. (2000). Sınıf öğretmenliğinde müzik eğitimi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7, 8-12.
- Ling Li, Y. (2008). Teachers in action research: Assumptions and potentials. *Educational Action Research*, 16(2), 251-260.
- Loong, C. Y. ve Lineburgh, N. E. (2000). Research in early childhood music: 1929-1999. *The Kodaly Envoy*, 26(4), 24-34.
- Lucchetti, S., Caccio, L. ve De Beni, R. (1997). The development of rhythmic perception in eight to ten year old Italian children. *Bulletin of the Council for Research in Music Education*, 133, 52-56.
- Merriam, S. B. (1995). What can you call from an N of 1?: Issues of validity and reliability in qualitative research. *Paace Journal of Lifelong Learning*, 4, 51-60.
- Miles, M. B. ve Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analiysis*. (2. bs.). Thousand Oaks, CA: Sage Publication.
- Morton, B. J. ve Trehub, S. E. (2007). Children's judgements of emotion in song. *Psychology of Music*, 35, 629-639.
- Mutlu Yıldız, Y., Karakelle, S., Arslan, D. ve Yıldız, D. (2016). The analysis outcomes of songs and activities in the teacher's book of 3rd grade music course. *International Journal of Learning and Teaching*, 8(1), 77-88.
- Nacakçı, Z. (2010). Müzik öğretmenlerinin yeni ilköğretim müzik dersi öğretim programına ilişkin görüşleri ve programı uygulama yöntemlerinin belirlenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 185, 353-364.
- Okan, S. (2010). *Sınıf öğretmenlerinin müzik dersindeki yeterlikleri gerçekleştirmelerine ilişkin görüşleri: Diyarbakır il örneği* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Burdur.
- Özeke, S. (2017). Bir erken çocukluk müzik eğitimi modeli ve çocuk gelişimine etkileri. *Journal of Human Science*, 14(2), 1035-1044.
- Özmen, S. (2009). *Sınıf öğretmenliği bölümü dışında farklı fakülte ve bölümlerden mezun sınıf öğretmeni olarak atanmış öğretmenlerin müzik dersindeki mesleki yeterliliklerine ilişkin görüşleri (Erzurum Oltu ilçesi örneği)* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Öztosun Çaydere, Ö. ve Bulut Alır, E. (2017). İlkokuma eğitimi ve müzik. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(4), 2058-2080.
- Öztosun, Ö. (2003). İlköğretim okullarında müziklendirilmiş fişlerle yapılan eğitimin ilk okuma öğretimine etkisi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(1), 125-131.
- Reifinger, J. L. (2006). Skill development in rhythm perception and performance: A review of literature. *Update: Applications of Research in Music Education*, 25(1), 15-27.
- Richards, J. (1969). Songs in language learning. *Teachers of English to Speakers of Other Languages*, 3(2), 161-174.
- Sağır, T. (2002). *Cumhuriyetten günümüze okul şarkıları üzerine bir inceleme* (Yayımlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

- Salcedo, C. S. (2002). *The effects of songs in the foreign language classroom on text recall and involuntary mental rehearsal* (Yayımlanmamış doktora tezi). Louisiana State University, ABD.
- Saraç, A. G. (2007). *Sevgiye davet*. Ankara: Morpa Yayıncılık.
- Saraç, A. G. ve Bilgin, S. (2010). *Piyano eşlikli çocuk ve gençlik şarkıları*. Muğla: Esin Basımevi.
- Schweizer, R. (2006). Die bedeutung des musikalischen gestaltens im leben des Kindes. *CS Journal*, 1, 1-5.
- Seddon, F. ve Biasutti, M. (2008). Non-music specialist trainee primary school teachers' confidence in teaching music in the classroom. *Music Education Research*, 10(3), 403-421.
- Sigurdardóttir, D. (2012). *Language learning through music* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). University of Iceland, Iceland.
- Şahin, K. ve Aksüt, M. (2002). I. kademedede müzik derslerine ilişkin öğretmen görüşleri. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(2), 105-118.
- Tan, N. (2016). *İlkokul matematik derslerinde şarkı kullanımının öğrencilerin başarı, tutum ve sözcük dağarcığı üzerine etkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın.
- Tarman, S. (2018a). *Eşlik cd'li nasreddin hoca şarkıları*. Ankara: Müzik Eğitimi Yayınları.
- Tarman, S. (2018b). *Hayvanlar âlemi*. Ankara: Müzik Eğitimi Yayınları.
- Tarman, S. ve Durak, Y. (2019). *Yeni nesil çocuk şarkıları*. Ankara: Müzik Eğitimi Yayınları.
- Thares, S. K. (2010). *Using music to teach reading in the elementary classroom* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). University of Wisconsin-Stout, Menomonie, ABD.
- Uçan, A., Yıldız, G. ve Bayraktar, E. (1999). *İlköğretimde müzik öğretimi*. Ankara: TC MEB Projeler Koordinasyon Merkezi Başkanlığı.
- Uzuner, Y. (2005). Beş makale: Özel eğitimden örneklerle eylem araştırmaları. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 6(2), 1-12.
- Wiggins R. A. ve Wiggins, J. (2008). Primary music education in the absence of specialists. *International Journal of Education & The Arts*, 9(12), 2-26.
- Yağışan, N., Köksal, O. ve Karaca, H. (2014). İlkokul matematik derslerinde müzik destekli öğretimin başarı, tutum ve kalıcılık üzerindeki etkisi. *İdil Sanat ve Dil Dergisi*, 3(11), 1-26.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (7. bs.). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yüksek Öğretim Kurulu. (2007). *Eğitim fakültesi öğretmen yetiştirme lisans programları*. Ankara: Yüksek Öğretim Kurulu.

Ek 1. Uygulamada Kullanılan Ders Planı Örneği

DERS PLANI 6

(06.05.2014)

Sınıf: 3

Öğrenme Alanı: Müziksel algı ve bilgilenme.

Kazanımlar: Müzikleri uygun hız ve gürlükte seslendirir.

Süre: 40 dk.

Araç- Gereçler: "Şarkı Söyleyelim" isimli şarkının notaları ve şarkının CD'si, bilgisayar.

Giriş

- Nefes çalışmasıyla derse başlanır. Çalışmaları önce öğretmen yapar sonra öğrenciler tekrar eder.
- "ssssss" şeklinde 1-2-3-4-5 sayılarak uzun nefes çalışması yapılır.(yavaş)
- "ç-ç-ç-ç" şeklinde kesik kesik yapılır.(çabuk)
- Sonra bu çalışma kuvvetli-hafif gürlükte yapılır, burada öğretmen kuvvetli nefes istendiğinde elini baş hizasında tutar ve bunun kuvvetli anlamına geldiğini açıklar.
- Hafif nefes istendiğinde ise elini karn hizasında tutar ve bunun da hafif anlamına geldiğini açıklar.
- Bu işaretler doğrultusunda kuvvetli-hafif gürlük çalışmaları yapılır.

Sezdirme (Keşfetme)

- "Şarkı Söyleyelim" isimli şarkı aşağıdaki sıralama takip edilerek ve yönergelere uygun olarak dinletilir ve söylenir.
- 1- Şarkı sözleri tahtaya yazılır.

ŞARKI SÖYLEYELİM

Gel, birlikte
Gel, eğlenelim
Gel, neşeyle
Şarkı söyleyelim
Gel, alkışla
Gel coşkuyla
Şarkı söyleyelim

Önce hafif alkışla(x x x xx)
Şimdi de kuvvetli(x x x xx)
Hafif hafif kuvvetli (x x x xx)
Şarkı söyleyelim

- 2- Şarkının tamamı CD'den dinletilir. (CD No:4)
- 3- Şarkının sözlerinin başlamasından önce şarkıya bir giriş yapıldığı ve sözlerin bu girişten sonra başladığı; Şarkıda hafif ve kuvvetli gürlükte bölümlerin olduğu ve bu bölümlerde şarkıda istenilen gürlükte el çırparak ritim tutulması gerektiği ve sözlerde geçen hareketlerin yapılarak şarkıyı söylemeleri gerektiği açıklanır. Şarkıyı söylerken bu ayrıntılara dikkat edilmesi gerektiği vurgulanır.
- 4- Şarkıyı sınıfça söyleme aşamasına geçilir, bu aşamanın basamakları aşağıda verilmiştir;
- Şarkının 1. Bölümü CD'den dinletilerek tekrar ettirilir. (CD No:1)
  - Şarkının 2. Bölümü CD'den dinletilerek tekrar ettirilir. (CD No:2)
  - Şarkının 3. Bölümü CD'den dinletilerek tekrar ettirilir (CD No:3). Bu bölümde ritimler her seferinde aynı şekilde verilmiştir ancak gürlük farkı vardır, bu nedenle bu farklar üzerinde durulmalıdır, şarkıyı söylerken de gürlük farkı hissettirilmelidir. Bu bölüm ayrıntılı çalışmalıdır.
- En son şarkının tamamı CD ile birlikte seslendirilir. (CD No:4)

Bilgiyi Paylaşma

- Öğretmen müzikte hız ve gürlük özelliklerinin önemini açıklar. Şarkıları uygun hızda seslendirmenin gerekli olduğu vurgulanır. "Adım Valsi" şarkısı hatırlatılır(yavaş ve hızlı bölümleri olduğu vurgulanır)
- Bugün öğrenilen şarkının ise hızlı bir şarkı olduğu; hafif gürlükte ve kuvvetli gürlükte bölümlerinin olduğu; hafif ve kuvvetli söylemeyi ve el çırpmayı öğrendikleri vurgulanmalı.

Bilgiyi Kullanma

- Sınıfın yapılan çalışmaları dikkate alarak "playback" olarak verilen müziğin üzerine şarkıyı seslendirmeleri istenir. (CD No:5)

Değerlendirme

- Öğrenci /Öğretmen günlüğü doldurulur